

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta právnická

Katedra právních dějin

Diplomová práce

Silvie Kvěchová

Dějiny notářství na Jindřichohradecku v letech 1850–1950

The history of notary profession in Jindřichův Hradec region
in 1850–1950

Poděkování

Na tomto místě bych chtěla poděkovat především svému vedoucímu JUDr. et PhDr. Stanislavu Balíkovi, Ph.D., za odborné vedení této práce, podnětné rady a podporu.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně, že jsem řádně citovala všechny použité prameny a literaturu a že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu.

V Plzni dne 31. 3. 2020

Podpis

Silvie Kvěchová

Obsah

Úvod.....	1
1. Vývoj notářství v českých zemích	3
1.1 Notářství v českých zemích v letech 1850–1871	4
1.2 Notářství v českých zemích v letech 1871–1948	6
1.3 Notářství v českých zemích od r. 1948.....	10
2. Historie města Jindřichův Hradec	14
2.1 Jindřichohradecko v letech 1850–1950	14
2.1.1 Úvodem k Jindřichově Hradci.....	14
2.1.2 Jindřichohradecko a jeho správní uspořádání	15
2.1.3 Významné osobnosti v dějinách Jindřichova Hradce	16
3. Institut notářství a jeho vývoj na Jindřichohradecku	24
3.1 Vývoj notářství na Jindřichohradecku	24
3.2 Vývoj notářství v Třeboni.....	27
3.3 Vývoj notářství v Lomnici nad Lužnicí.....	29
4. Významní notáři na Jindřichohradecku	31
4.1 Významní notáři	31
4.2 Průměrný dobový notář	41
5. Publikační a jiná činnost notářů na Jindřichohradecku.....	45
5.1 Publikační a jiná činnost vybraných notářů v českých dějinách	46
5.2 Publikační a jiná činnost vybraných regionálních notářů.....	50
Závěr.....	53
Resumé	55
Seznam použitých pramenů	57

Úvod

Téma notářství je nepochybně v mnoha ohledech velmi zajímavým a lákavým, ať už se jím zabýváme z hlediska historie či z hlediska současné právní úpravy. Většina veřejnosti má jistě povědomí o tom, co dnes notářské povolání obnáší. Avšak ne každý si uvědomuje, že postavení, kterého notářství dosáhlo, je výsledkem dlouhého vývoje a překonávání mnohých nelehkých překážek v dávných dobách. Ne každý si dokáže představit, jak vypadal život notářů před více než sto lety.

Proto jsem se rozhodla tomuto tématu věnovat ve své diplomové práci, konkrétně Dějinám notářství na Jindřichohradecku v letech 1850-1950. Cílem mé práce je nejen přiblížit čtenáři, jak se tento institut vyvíjel ve sledovaném období v našich zemích, ale především osvětlit a ukázat, že i dílčí problematika, jako je vývoj notářství a jeho konkrétní představitelé ve vybraném regionu, může být velmi zajímavá a obohacující.

Diplomová práce je rozčleněna do 5 samostatných kapitol. V první kapitole nastíním dějiny notářství v českých zemích ve zvoleném období, neboť považuji za vhodné osvojit si v úvodu jakýsi základní přehled o historii a vývoji tohoto institutu v obecné rovině. Kapitola bude rozčleněna do dílčích období, v nichž uvedu důležité osobnosti a předpisy, které výrazně ovlivnily a posunuly vývoj notářství v našich zemích.

Pro seznámení se s vybraným regionem ve sledovaném období bude druhá kapitola věnována dějinám Jindřichova Hradce. Úvodem této kapitoly zmíním krátce historii města z hlediska obecných událostí, které se podílely na jeho formování, ať už v pozitivním či negativním slova smyslu. Nebude chybět ani stručná podkapitola ohledně správního uspořádání jindřichohradeckého regionu ve sledovaném období. Hlavní a nejdůležitější část této kapitoly pak bude zaměřena na významné osobnosti Jindřichova Hradce, které výrazným způsobem přispívaly k rozvoji tohoto města. Na těchto osobnostech, mezi něž patřili především Václav Naxera a Jan Slavík, se pokusím čtenáři přiblížit nejen tehdejší veřejný život, ale například i společné znaky s dobovými notáři.

Ve třetí kapitole pak budu popisovat vývoj notářství v jindřichohradeckém regionu ve zvoleném období. Zmíním stěžejní právní úpravy v oblasti notářství, které jej významně posouvaly v průběhu času dál. Dotknu se i vývoje tohoto institutu ve městech, která představovala působiště pro mnoho notářů, a sice ve městě Třeboň a ve městě Lomnice nad Lužnicí.

Následovat bude čtvrtá kapitola, která představí nejdůležitější notářské osobnosti Jindřichohradecka. Mezi tyto patřil zejména notář František Fáček a Antonín Maděra. Podrobně rozeberu jejich fungování v rámci tehdejší společnosti, zmíním jejich významné funkce, počiny a přínosy. V závěru této kapitoly se na základě poznatků o jednotlivých notářích pokusím vytvořit model průměrného dobového notáře.

Poslední kapitola této práce pak bude zaměřena na publikační, případně jinou činnost notářů. Pro srovnání shrnu tyto činnosti nejprve u vybraných notářů českých dějin a záhy pak u notářů jindřichohradeckého regionu.

1. Vývoj notářství v českých zemích

V první kapitole své diplomové práce se budu podrobně zabývat jednotlivými etapami, jimiž notářství v českých zemích procházelo po roce 1850. Uvedu důležité právní předpisy a události, které výrazně přispěly k utváření notářství v našich zemích. Největším inspiračním zdrojem mi zde byla kniha Stanislava Balíka a kolektivu – Dějiny notářství v českých zemích.

V úvodu první podkapitoly s názvem *Notářství v českých zemích v letech 1850–1871* nejprve stručně nastíním důležité momenty, které připravily půdu pro vývoj institutu notářství po roce 1850. Poté se detailněji zaměřím na dva stěžejní předpisy, které taktéž významně ovlivnily jeho rozvoj, a sice Notářský řád z roku 1850 a následně Notářský řád z roku 1855.

Ve druhé podkapitole budu popisovat období od roku 1871 do roku 1948, v němž jako hlavní předpis pro úpravu notářství podrobně vylíčím Notářský řád z roku 1871. Dále se ve vývoji notářství zaměřím na období první a druhé republiky, Protektorát Čechy a Morava a závěrem na dobu osvobození Československé republiky v roce 1945.

Poslední kapitola poté představí téma vývoj notářství po roce 1948 až do současnosti. V první řadě se zaměřím na zákon č. 201/1949, který představoval jakýsi impuls pro zahájení procesu zestátnění notářství, poté přejdu k zákonu č. 116/1951, jenž zestátnění notářského stavu dovršil. Jako následující právní úpravy v oblasti notářství uvedu zejména zákon č. 52/1954, zákon č. 26/1957 o notářských poplatcích, nový notářský řád z roku 1963 a na něj navazující zákon o notářských poplatcích. Závěrem kapitoly pak zmíním poslední úpravu této problematiky, a sice nový notářský řád č. 358/1992 (s účinností 1993), kterým se notářství řídí až doposud.

1.1 Notářství v českých zemích v letech 1850–1871

Období, které těsně předcházelo vývoji notářství po roce 1850, nebylo pro tento institut příliš příznivé. V letech 1781–1848 proběhla řada reforem, které se dotkly soudního řízení, notářství nebo například právní úpravy veřejné listiny. Byl vydán *Josefínský soudní řád*, který výrazně omezil notářskou činnost. Na něj navazovalo mnoho dekretů, které vyjadřovaly mimo jiné také snahu spojit advokacii s notářstvím a notariát tak úplně zrušit. Velkého omezení se dostalo i veřejným listinám, kdy za takové listiny byly považovány jen směnečné protesty. Až do roku 1848 v podstatě nebylo notářství samostatnou agendou a součástí sociálního systému.¹

Myšlenka opětovného zavedení a vzkříšení notářství se zde znovu objevuje s uklidněním bouřlivé situace po roce 1848. Klíčovou událostí pro následující vývoj notářství bylo zasedání frankfurtského sněmu v letech 1848 – 1849, kterého se zúčastnil tehdejší rakouský ministr spravedlnosti Antonín rytíř Schmerling. Na jeho popud nechal císař v roce 1850 vypracovat nový *notářský řád*, jehož vzorem byl pravděpodobně francouzský zákon z roku 1803 upravující notářství.²

Od roku 1850 byl vývoj notářství influentován řadou faktorů, ať už se jednalo o snahu vytvořit centralistický stát či například snahu podporovat podnikání v podobě Spolkového patentu z roku 1852. Bylo vydáno mnoho předpisů týkajících se advokacie, řada patentů a další.³

Stěžejní v oblasti notářství byl již výše zmiňovaný nový *Notářský řád z roku 1850*. Stal se další novou platnou právní úpravou notariátu pro Čechy, Moravu, Slezsko, Horní a Dolní Rakousy, Solnohradsko, Štýrsko, Korutany, Kraňsko, Gorici a Gradišku, Istrii, část města Terstu, Tyroly a Vorarlbersko.

Notářem mohl být pouze rakouský říšský občan, který byl zletilý, bezúhonný, plně způsobilý a znalý jazyka okresu, v němž působil. Musel vykonat odbornou zkoušku, složit přísahu a poté mu byl vydán zřizovací dekret.⁴

¹ BALÍK, Stanislav a kolektiv. *Dějiny notářství v českých zemích*. Praha: Notářská komora České republiky ve spolupráci s Národní galerií, 2014, s. 49-58.

² Tamtéž, s. 69-72.

³ Tamtéž, s. 78.

⁴ Tamtéž, s. 72–73.

Notář byl výhradním osvědčujícím orgánem – platilo, že jakýkoli vklad do veřejných listin lze provést jen prostřednictvím notářského spisu.⁵ Notáři byli dále oprávněni ověřovat podpisy, překlady či data listin a přijímali do úschovy listiny, ne však peníze a dlužní úpisy. Řád rovněž upravoval činnost notáře jako soudního komisaře v dědickém a jiných nesporných řízeních, podrobně se věnoval odměňování notářů, právům a povinnostem notářů při výkonu jejich činnosti, upravoval i náležitosti jednotlivých úkonů a listin. Notářské záležitosti (organizaci, obsazování míst, rozdělení okresů, atd.) pak měly na starost notářské komory, zřizované v sídlech vrchního soudu zemského.

Nutno říci, že ani tento počín v podobě nového notářského řádu nebyl dokonalý. Velký problém měli úředníci, kteří díky notářům přišli o část své původní agendy a tím i o zdroj příjmů. Vystala zde obava z nezávislosti notářů či z jejich konkurenceschopnosti vůči advokátům. Důvěru v notariát pak neposílily ani průtahy při výkonu jejich činnosti ani mnohá nečestná chování notářů, například zpronevěra peněz.

Ačkoliv se snaha Antonína Schmerlinga vzkřísit notářský stav nezdařila a dokonce se objevovaly myšlenky o zrušení notářství, navrhla vláda revizi dosavadního notářského řádu. Tento návrh měl pak v roce 1855 za následek vydání nového zrevidovaného notářského řádu.⁶

Notářský řád vydaný v roce **1855** navázal na předchozí úpravu, avšak daleko více posiloval autoritu notářů, práva klientů a snažil se eliminovat potíže, které se objevovaly v praxi. Notářem nyní mohl být rakouský křesťanský občan ve věku 24 let, plně způsobilý, bezúhonný a znalý jazyka v okrsku, kde působil. Osoba obviněná či odsouzená z některých trestných činů se notářem mohla stát jen se souhlasem císaře.

Notáři sepisovali veřejné listiny, poskytovali právní pomoc či zajišťovali úschovy. Také působili (stejně jako u předchozí úpravy) jakožto soudní komisaři v nesporných záležitostech. Byli povinni jednat poctivě, zodpovědně a také úsporně a bez zbytečného zatěžování úřadů.

⁵ SKŘEJPEK, Michal a kolektiv. *Právníkový stav a právnícké profese v minulosti*. Praha: Havlíček Brain Team, 2007. str. 165.

⁶ BALÍK, Stanislav a kolektiv. *Dějiny notářství v českých zemích*. Praha: Notářská komora České republiky ve spolupráci s Národní galerií, 2014, s. 72, 74–75.

Notářský řád dále podrobně upravoval například působnost či způsob jmenování notáře, přičemž toto jmenování činil ministr práv, nebo zánik funkce notáře a s tím související neslučitelnost s jinými funkcemi. Působnost notáře omezil tento řád na okrsek soudu první instance, v němž byl jeho notářský úřad zřízen – jen tam tedy mohl sepisovat veřejné listiny. Další omezení se týkala zejména případů, které byl oprávněn řešit, neboť nesměl činit nic, co by bylo v rozporu se zájmy klientů nebo se zákonem. Nemohl poskytovat své služby osobám bez způsobilosti k právním úkonům a byl mu stanoven zákaz zastupovat osoby ve věcech, jež se týkaly spisu o právním úkonu, který sám předtím vyhotovil. Za porušení povinností byly stanoveny nejrůznější sankce, odstupňované dle závažnosti provinění. Svou pozornost notářský řád směřoval i k náležitostem notářských spisů a listin, k ověřování listin či směnečným protestům.

Odměnu za činnost notáře pak upravovala příloha k danému řádu. Záležitosti týkající se organizace a péči o notářský stav měla na starost stále notářská komora.

Notářský řád platil necelých dvacet let. Nebyl ve všech ohledech dokonalý, ale jistě přinesl mnoho pozitivního a v neposlední řadě zejména zájem o zachování notářství a snahy o jeho zlepšení, o čemž vypovídá vydání nové, velmi pokrokové úpravy v roce 1871.⁷

1.2 Notářství v českých zemích v letech 1871–1948

Počátek 70. let 19. století znamenal ve vývoji notářství zlaté časy. Nespokojenost příslušníků notářského stavu a změny v oblasti justice se staly hlavními podněty k vydání nové úpravy. Osud notářství byl dlouho odborně projednáván jak jednotlivci, tak notářskými spolky (například Jednotou notářů v království Českém), až konečně v roce 1869 vláda předložila říšské radě návrh nového notářského řádu, který byl o dva roky později s velkým vděkem přijat.⁸

⁷BALÍK, Stanislav a kolektiv. *Dějiny notářství v českých zemích*. Praha: Notářská komora České republiky ve spolupráci s Národní galerií, 2014, s. 75–76.

⁸ Tamtéž, s. 89–90.

Notářský řád z roku 1871 představoval až do roku 1949 výlučnou právní úpravu notářství v monarchii. Notářem se dle řádu mohl stát svéprávný státní občan ve věku 24 let, který úspěšně dokončil studium právnické fakulty, vykonal státní zkoušky a absolvoval čtyřletou praxi, z toho dva roky u notáře. Následovalo složení notářské zkoušky a jmenování ministrem spravedlnosti.

Notářský řád, stejně jako ten předchozí, omezoval působnost notáře na soudní obvod soudu první instance, do něhož byl jmenován, proto veškeré listiny sepsané mimo tento obvod nebyly považovány za listiny veřejné, nýbrž soukromé. Nadále zůstal zachován i princip *numerus clausus* a platila neslučitelnost funkce notáře s výkonem advokacie a placeného státního úřadu.⁹

Notáři opět sepisovali soukromé i veřejné listiny, nejrůznější podání k soudům či správním úřadům, působili jako soudní komisaři, obhájci v trestním řízení nebo tlumočníci. Byli oprávněni sepisovat námítky proti mnoha právním záležitostem – např. proti směnečným platebním rozkazům. Notářský řád dále upravoval kupříkladu problematiku zastupování klientů, kdy k zastupování notář oprávněn byl, avšak jen ve sporném řízení bagatelním, sumárním a upomínacím. V ostatních typech řízení, například v řádném sporném řízení, bylo zastupování notářem nepřípustné.

Řád se dále věnoval celé množině povinností notářů, zejména povinnosti zachování důstojného notářského stavu, povinnosti jednat poctivě, čestně, atd. a stanovoval sankce za jejich porušení. Notáři pak podléhali doзору jak ze strany notářské komory, tak ze strany státu v podobě soudů.

Vedle toho, že díky novému notářskému řádu měli notáři možnost čerpat výhody státních úředníků, upravoval tento řád i problematiku odpovědnosti notáře za škodu vzniklou při výkonu jeho činnosti, kdy byl notář povinen složit kauci k zajištění náhrady škody. Pouze v případě, kdy byla škoda způsobená notářem jakožto soudním komisařem, byl za ni odpovědný stát. Notářský řád se dokonce zabýval i situací, kdy notář nemohl dočasně konat svou činnost, například v případech jeho zatčení či pozbytí svéprávnosti.

⁹ SKŘEJPEK, Michal a kolektiv. *Právnický stav a právnické profese v minulosti*. Praha: Havlíček Brain Team, 2007. str. 166–167.

V neposlední řadě byly řádem upraveny i různé způsoby zániku této funkce a to zejména pokud do tří měsíců od získání uváděcího listu nezačal notář svou činnost, dále pokud ztratil právní způsobilost či domovské právo. Zánik nastal též v důsledku neslučitelnosti funkcí či ze zdravotních důvodů trvalého rázu.¹⁰

V centru pozornosti notářského řádu z roku 1871 byla taktéž problematika notářské samosprávy. V rámci notářství fungovaly dva stěžejní orgány, a sice notářský sbor, jenž byl sdružením všech notářů, a notářská komora, která plnila především reprezentační funkci.

Notářský sbor byl oprávněn volit členy komory, řešit problematiku jejího hospodaření, předkládat návrhy zákonů a k dalším záležitostem. Oproti tomu notářská komora měla svá práva a povinnosti rozdělena do dvou oblastí, vnitřní – povinnosti vůči notářům, soudům a ministerstvu spravedlnosti, a vnější – povinnosti vůči účastníkům řízení. Dále komora vedla seznamy notářů, dohlížela nad jejich činností, soudila spory mezi notáři, vypisovala notářské konkurzy, rozhodovala o stížnostech na notáře atd. Počet těchto dvou významných orgánů se v průběhu následujících let dosti měnil. Byla snaha sloučit notářské sbory a vytvořit tak méně těles, ale s větším počtem členů. Postupně docházelo i k navyšování počtu českých notářů v notářských komorách. Mezi nejvýznamnější prezidenty notářských komor patřili zejména Karel Batěk, Jaroslav Čulík či Jan Strakatý.

Přestože nová úprava bezpochyby přinesla notářství zlaté časy a výrazně posílila postavení i roli notářů, nebyla v očích široké veřejnosti přijata s velkým nadšením. Notářský řád musel být zprvu neustále obhajován, než se podařilo dosáhnout toho, že pozice notáře byla vyhledávanou a dobře placenou profesí. Jeho obhajobou se zabýval především jeden z výše uváděných významných prezidentů notářské komory – Jan Strakatý. Ten v rozhovoru pro časopis *Právník* v roce 1875 uvedl, že z pohledu společnosti existuje notářství k obživě několika jedinců a neslouží veřejnosti, nýbrž naopak – veřejnost je tu pro notáře. Pořádal pak nejrůznější přednášky, kde rozebíral a vysvětloval jednotlivá ustanovení notářského řádu.

¹⁰ BALÍK, Stanislav a kolektiv. *Dějiny notářství v českých zemích*. Praha: Notářská komora České republiky ve spolupráci s Národní galerií, 2014, s. 92–97.

Od 80. let 19. století konečně notářství dosáhlo uznání širší společnosti a výrazně se zlepšila i finanční situace notářů. Notářské povolání se stalo velmi oblíbeným a dokonce bylo v některých rodinách vykonáváno skrze mnoho generací. Nejdelší působiště na poli notářství měla v českých zemích rodina Mokřých.¹¹

Doba první republiky je obdobím, v němž nespatřujeme žádné výraznější změny, vyjma spolkové činnosti, kde nastalo podstatné rozšíření. Notáři opět sepisovali veřejné listiny, vykonávali různá ověření a osvědčení, působili jako soudní komisaři. Jejich jmenování příslušelo ministru spravedlnosti, který nad nimi rovněž konal i nejvyšší dozor. S ohledem na platící princip numerus clausus stanovoval výše uvedený ministr i počet a sídla notářů.¹²

Po roce 1938 nastala pro notářství v českých zemích v důsledku Mnichovské dohody opět zlá doba. Ta byla zapříčiněna zejména nejistotou v nalézání práva a spravedlnosti, kterou způsobila Mnichovská dohoda. Tato nejistota vyústila nejen v požadavky na vydání nové úpravy, ale také ve snahu učinit konečně notáře tím, čím mají být – listinnými a ověřovacími orgány. Namísto nového notářského řádu se však notářský stav mohl těšit pouze dvěma novelám v podobě opatření Stálého výboru a nařízení vlády. Opatření Stálého výboru upravovalo především podmínky pro výkon funkce notáře, kdy akcentovalo zejména požadavek československého státního občanství na jednotlivé kandidáty a stanovilo horní věkovou hranici pro výkon funkce na 65 let. Druhá novela v podobě vládního nařízení se týkala notářských sborů v zemi Moravskoslezské, kdy pro všechny na onom území působící notáře byla zřízena jediná notářská komora se sídlem v Brně.

Až do roku 1945 notářský stav velmi trpěl. Za Protektorátu Čechy a Morava bylo vydáno mnoho omezujících vládních nařízení, zejména pro notáře židy. Židé se na základě těchto omezení nesměli stát notáři a ti, kteří notářskou činnost vykonávali do té doby, byli funkce zbaveni. Stejně tak další vládní nařízení zakazovalo zastávat notářské povolání pro židovské míšence a pro nežidovské notáře platil zákaz uzavírat sňatek s židy či židovskými míšenci. Notářský stav postupně slábl, několik notářů bylo vězněno v koncentračních táborech a mnoho

¹¹ BALÍK, Stanislav a kolektiv. *Dějiny notářství v českých zemích*. Praha: Notářská komora České republiky ve spolupráci s Národní galerií, 2014, s. 98–102.

¹² SCHELLE, Karel a Jaromír TAUCHEN. *Historie notářství v dokumentech*. Ostrava: Key Publishing ve spolupráci s The European Society for History of Law, 2012, s.10.

ostatních notářů zemřelo ať už stářím, sebevraždou či v důsledku válečných událostí nebo nacistické perzekuce.¹³

Po osvobození Československa v roce 1945 zavládla v zemi euforie z obnovy republiky a zároveň se chystalo nastolení komunistického režimu. Pro notářský stav nebyla nastalá situace jednoduchá, avšak skrze velkou odhodlanost se jej podařilo opět jaksi „zprovoznit“. Povedlo se obsadit volná místa v notářských úřadech a poměrně značně se snížil věkový průměr notářů. Byla svolána Valná hromada, na které se probíraly aktuální otázky, zejména pak obsazování míst v pohraničí nebo problematika zájemců, kteří chtěli konat notářské povolání, avšak zavřením právnické fakulty v roce 1939 jim nebylo umožněno dostudovat. Všechny tyto aktuální otázky pak upravil nový zákon vydaný v roce 1946.

Dále byly zřízeny pouze dvě notářské komory pro české země – v Praze a v Brně. Výše zmiňované opatření Stálého výboru a vládní nařízení bylo zrušeno, došlo k velmi detailní úpravě v oblasti notářských důchodů a nebyla opomenuta ani úprava týkající se uznávání notářské praxe.

Důležitou roli ve zlepšení notářského stavu sehrály také akční výbory, které pomáhaly notářství držet krok s vývojem práva. Mimo jiné také stabilizovaly právní poměry ve společnosti.¹⁴

1.3 Notářství v českých zemích od r. 1948

Období po únorovém převratu v roce 1948 přináší v oblasti notářství velké změny, ať už v rámci jeho organizace či jeho charakteru. Proces zlidovění a zjednodušení soudnictví vyvolal požadavek na novou úpravu notářství a jeho přizpůsobení se nové společenské situaci. Výsledkem snah byl zákon č. 201/1949, k němuž bylo připojeno prováděcí nařízení ministra spravedlnosti.

¹³ BALÍK, Stanislav a kolektiv. *Dějiny notářství v českých zemích*. Praha: Notářská komora České republiky ve spolupráci s Národní galerií, 2014, s. 135–138.

¹⁴ BALÍK, Stanislav a kolektiv. *Dějiny notářství v českých zemích*. Praha: Notářská komora České republiky ve spolupráci s Národní galerií, 2014, s. 147–149.

Nový zákon zahájil cestu k zestátnění notářství, kdy tato profese přestávala být svobodným povoláním. Notářství bylo v celé republice sjednoceno, byly odstraněny notářské komory, notáři svou funkci konali v krajských notářských sborech a byla zlepšena i jejich celková spolupráce s justičními orgány.¹⁵

Nutno říci, že namísto krajských notářských sborů fungovaly ve skutečnosti správní komise jmenované ministrem spravedlnosti, jimž byl notář povinen odevzdat své příjmy. Komise pak notářům pravidelně vyplácely plat ve výši stanovené dle vykonané práce.

Pokud jde o úpravu problematiky týkající se například podmínek pro výkon činnosti notáře, jeho jmenování či sepisování listin a jejich náležitostí, nenalezneme ji v tomto zákoně, nýbrž ve výše zmiňovaném prováděcím nařízení ministra spravedlnosti, kterým byl v té době pan Alexej Čepička.

Následující úprava představovaná **zákonem č. 116/1951** přinesla naprosté zestátnění notářského stavu. Notářství se stalo státním úřadem, notáři státními pracovníky a veškerý majetek notářů sloužící k výkonu jejich činnosti se stal rovněž státním. Pokud jde o agendu notáře, zákon rozlišoval tři druhy jeho činnosti, a sice činnost v oblasti státního notářství, která zahrnovala například sepisování listin, dále činnost z pověření soudu, kde se jednalo především o úkony v rámci dědického řízení, a v neposlední řadě zákon zmiňuje činnost na žádost účastníka. Proces zestátnění notářství a omezení soukromoprávních majetkových vztahů bohužel zapříčinil pokles významu notářských listin a opadl i zájem o notářské povolání, ať už ze strany společnosti nebo ze strany absolventů právnických fakult.

Významnou roli ve vývoji notářství následně sehrála další úprava, a sice **zákon č. 52/1954**. Došlo k markantnímu rozšíření působnosti notářů, dozor nad nimi byl svěřen krajské soudní správě a do činnosti notářů byla poprvé zařazena činnost rozhodovací. Činnost z pověření soudu byla zrušena a sepisování listin nebylo považováno za prvořadé.

¹⁵ SCHELLE, Karel a Jaromír TAUCHEN. Historie notářství v dokumentech. Ostrava: Key Publishing ve spolupráci s The European Society for History of Law, 2012, s. 10.

Notářství, jako doposud výlučně justiční orgán, se následně díky zákonu č. 26/1957 o *notářských poplatcích* stalo i orgánem finanční správy. Do oblasti jeho činnosti se tak dostala povinnost stanovit a vybírat určité typy daní. Zákon dále zavedl tzv. poplatkovou registraci, kdy pro platnost smlouvy o převodu nemovitostí bylo nutné takovou smlouvu zaregistrovat do poplatkového rejstříku. Díky tomu pak mohlo mít státní notářství kontrolu nad náležitostmi a obsahem smluv.¹⁶

Období v letech 1963–1989 přineslo mnoho nových právních předpisů, zejména v podobě občanského soudního řádu v roce 1963, nového občanského zákoníku v roce 1964, a v oblasti notářství byl v roce 1963 vydán nový notářský řád, na který o rok později navázal i zákon o notářských poplatcích.¹⁷

Nový notářský řád z roku 1963 výrazně rozšiřoval rozhodovací činnost notářů, kdy v jejich výlučné pravomoci bylo především rozhodování o dědickém řízení. V rámci něj notáři schvalovali dohody o vypořádání dědictví nebo sami rozhodli o takovém vypořádání, pokud dědicové neměli uzavřenou dohodu o vypořádání dědictví. Výlučná pravomoc notářů také zahrnovala rozhodování v řízení o registraci smluv, v němž byl notář oprávněn i k přezkumu platnosti smluv o převodech nemovitostí, a dále rozhodování ve věcech týkajících se úschov či umořování listin. Činnost notáře v oblasti poskytování právního poradenství, sepisování listin, osvědčování právních skutečností či správy pozemkových a železničních knih byla rovněž notářským řádem upravena.

Notářský řád se nepochybně zabýval i problematikou ohledně organizace notářství. Notáři fungovali v sídlech okresních soudů, přičemž jejich nadřízeným byl krajský soud. Organizace práce na státním notářství pak byla svěřena vedoucímu státnímu notáři. Nová úprava zmiňovala i obecná ustanovení o řízení a odkazovala na použití občanského soudního řádu, pakliže by v notářském řádu nebylo stanoveno jinak.

Problematika notářství zůstala takto upravena téměř beze změn až do roku 1993. Tehdy zaznamenalo notářství historický okamžik a to v podobě vydání *nového notářského řádu č. 358/1992* (s účinností 1993).¹⁸

¹⁶ BALÍK, Stanislav a kolektiv. *Dějiny notářství v českých zemích*. Praha: Notářská komora České republiky ve spolupráci s Národní galerií, 2014, s. 157–160.

¹⁷ SCHELLE, Karel a Jaromír TAUCHEN. *Historie notářství v dokumentech*. Ostrava: Key Publishing ve spolupráci s The European Society for History of Law, 2012, s. 11.

¹⁸ BALÍK, Stanislav a kolektiv. *Dějiny notářství v českých zemích*. Praha: Notářská komora České republiky ve spolupráci s Národní galerií, 2014, s. 161–164.

Přijetí nové úpravy znamenalo ve vývoji notářství významný zlom. Jednak došlo k jeho odstátnění a notářský stav tak nabyl své svobody, jednak se mohlo chlubit svou první centrální institucí, a sice Notářskou komoru České Republiky. V jejím čele stál, od roku 1993 do roku 2015, notář Martin Foukal, poté ho vystřídal Radim Neubauer, který vykonává funkci prezidenta komory dodnes. Zároveň, a v souvislosti s úpravami některých dalších předpisů, získali notáři nové pravomoci, například oprávnění posuzovat soulad některých případů se zákony nebo oprávnění vydávat jménem soudů usnesení v dědických záležitostech. Notářství se nyní konečně od svých počátků, i přes všechny temnější období, stalo prestižní profesí a získalo velkou důvěru široké veřejnosti.¹⁹

¹⁹ BALÍK, Stanislav a kolektiv. *Dějiny notářství v českých zemích*. Praha: Notářská komora České republiky ve spolupráci s Národní galerií, 2014, s. 169, 173–174.

2. Historie města Jindřichův Hradec

V této části práce budu pojednávat o historii jednoho z nejvýznamnějších měst jižních Čech – o městě, kde své působíště později nacházeli významní notáři tohoto regionu. Jedná se o město Jindřichův Hradec.

Kapitola bude obsahovat podkapitulu s názvem *Jindřichohradecko v letech 1850–1950*, která bude rozčleněna na několik dílčích úseků. Úvodem podám aktuální obecné informace o Jindřichově Hradci, dále shrnu nejdůležitější události, které ovlivnily vývoj a zaměření města zejména pokud šlo o jeho průmyslovou orientaci. Záhy se podrobněji zaměřím na problematiku vývoje správního uspořádání tohoto regionu ve sledovaném období. Na závěr této podkapitoly pak zmíním významné osobnosti, které se zapsaly do dějin Jindřichohradecka.

2.1 Jindřichohradecko v letech 1850–1950

2.1.1 Úvodem k Jindřichově Hradci

Jindřichův Hradec dnes patří mezi nejstarší a díky své historii jistě i nejzajímavější města jižních Čech. Jedná se o okresní město, jímž protéká řeka Nežárka, vzdálené cca 40 kilometrů na severovýchod od Českých Budějovic. Dnes čítá necelých 22 000 obyvatel a v jeho čele stojí starosta pan Stanislav Mrvka.

Z historie můžeme vidět, že Jindřichův Hradec v průběhu svého vývoje nepochybně prošel temnými i zlatými časy. Ve svých počátcích představoval město, jež ovládalo řemeslo a obchod. Byl založen na dvou hlavních odvětvích, a sice na soukenictví, kdy zboží bylo vyváženo do ostatních měst v zemi i v cizině, a pivovarnictví. Město postupně vzkvétalo a největšího rozmachu dosáhlo v 16. století za vlády rodu Vítkovců a jejich významného představitele Jindřicha IV. z Hradce. V té době Jindřichův Hradec představoval druhé největší město Českého království.

S příchodem třicetileté války v letech 1618–1648 však přišel úpadek města. Další nepříznivě ovlivňující událostí byl také požár velkého rozměru na přelomu 18. a 19. století. Ve stejném období taktéž hospodářství a další rozvoj města negativně ovlivnila i železniční trať z Prahy do Vídně, která v té době ještě nebyla dokončena. Realizována byla až ke konci 19. století, v roce 1887. Ani v následující etapě, ve 20. století, se Jindřichův Hradec nijak významně nevzpamatoval. Období první a druhé světové války společně s hospodářskou krizí k rozvoji Jindřichova Hradce rozhodně nepřispělo. Rok 1948 pak přinesl znárodnění podniků v celé republice. Tamní hospodářství se stále orientovalo na textilní průmysl, dále pak i na oblast strojírenství či potravinářství.

2.1.2 Jindřichohradecko a jeho správní uspořádání

Jindřichohradecký region, stejně jako celé jižní Čechy, zaznamenal v průběhu svého vývoje mnoho převratných událostí a změn. Ty se dotkly jak oblasti politiky, tak oblasti justice – tedy institutů notářství, advokacie a soudnictví.

Nejprve v revolučním roce 1948, jenž přinesl zrušení roboty a poddanství, došlo k markantní úpravě v pravomoci Vrchnostenských úřadů. Ve snaze vytvořit novou strukturu správních orgánů a úřadů jim byly odňaty veškeré pravomoci, zejména pak ve věcech soudních či správních. Tato nová správní struktura vznikla v roce 1850, kdy v rámci celých jižních Čech bylo zřízeno 28 soudních okresů a 10 podkrajských úřadů, spadajících pod krajskou vládu České Budějovice. Mezi tyto jednotlivé podkrajské úřady patřil právě i Jindřichův Hradec. Dále pak úřad Pelhřimov, Milevsko, Kaplice, Český Krumlov, Benešov a České Budějovice. Některé jihočeské úřady spadaly však pod krajskou vládu v Plzni. Jednalo se o úřad Březnice, Prachatice, Vimperk, Písek a Strakonice.

V roce 1855 nastala ve správní struktuře regionu další výraznější změna. Krajské vlády byly nahrazeny třinácti krajskými úřady, a pro výkon soudních a politických záležitostí byly zřízeny okresní úřady, namísto dřívějších podkrajských. Co se týče obvodů okresních úřadů, byly v této době shodné s obvody okresů soudních.

Nově tedy po roce 1855 okresní úřad Jindřichův Hradec spadl pod krajský úřad České Budějovice, pod nějž můžeme zařadit například i Český Krumlov, Horní Planou, Lomnici nad Lužnicí, Třeboň či Hlubokou nad Vltavou. Vedle krajského úřadu České Budějovice tehdy v jižních Čechách fungovaly i krajský úřad Písek a krajský úřad Tábor.²⁰

Důležitým rokem pro správní uspořádání jindřichohradeckého regionu a celých jižních Čech vůbec byl rok 1868, kdy došlo k rozdělení Čech na 89 okresních hejtmansví, která byla podřízena místodržitelství. V jižních Čechách se jednalo o tato okresní hejtmansví: České Budějovice, Český Krumlov, Kaplice, Milevsko, Pelhřimov, Písek, Prachatice, Strakonice, Tábor, Třeboň, Týn nad Vltavou a v neposlední řadě Jindřichův Hradec.

Výše uváděným hejtmansvím pak byly podřízeny jednotlivé soudní okresy. Například jindřichohradecké okresní hejtmansví zahrnovalo soudní okres Nová Bystřice a Jindřichův Hradec. Takovéto uspořádání a strukturu si Jindřichohradecko a jižní Čechy udržely až do roku 1949.²¹

2.1.3 Významné osobnosti v dějinách Jindřichova Hradce

Městem Jindřichův Hradec nepochybně prošla celá řada nejrůznějších osobností, které se podílely na rozvoji města a významně se tak zapsaly do jeho historie. Nelze opomenout zejména osobnosti, jako byl pan Václav Naxera, Jan Slavík nebo Karel Solpera.

Ačkoliv tyto osobnosti nepůsobily zrovna v oblasti notářství, měly jistě s místními notáři, o kterých budu pojednávat ve čtvrté kapitole této práce, mnoho společného – kupříkladu aktivitu v oblasti veřejného života města, působení na poli publikační činnosti a v neposlední řadě velikou oblíbenost mezi obyvateli. Důkazem této oblíbenosti je i velké množství funkcí, které zastávaly.

²⁰ZWETTLER, Otto. Historicko-geografický obraz jižních Čech v letech 1900-1914. Brno:Univ. J. E. Purkyně, 1984, s. 25–27

²¹Tamtéž, s.27

Václav Naxera

Václav Naxera (viz obr.²² č. 1) se narodil dne 22. července roku 1835 v Přešticích. Zpočátku, od roku 1868, působil jako advokát v Soběslavi a po několika letech se sídlem jeho advokátní kanceláře stalo město Jindřichův Hradec.²³

Obrázek č.1: JUDr. Václav Naxera

V Hradci se velmi aktivně zapojoval do tamního veřejného, respektive politického života. Velice brzy se mu podařilo získat důvěru obyvatelstva a v roce 1883 byl zvolen poslancem Českého zemského sněmu za staročeskou stranu.

Po několika letech však doktor Naxera začal svou pozornost směřovat spíše do oblasti samosprávy.²⁴ V roce 1891 byl zvolen stošedesáti hlasy do obecního zastupitelstva Jindřichova Hradce²⁵ a později se stal váženým a vynikajícím starostou tohoto města, jak o něm po jeho smrti psali v Národních listech: „[...] při ní setrval až do své smrti, která skosivší dra Naxeru, vzala Jindřichovu Hradci dlouholetého, zasloužilého a oblíbeného starostu, s jehož jménem spjat je trvale pokrok města. Autorita, kterou si dr. Naxera založil jako samosprávný representant, byla uznána v celé oblasti jihočeské.“²⁶ Ve funkci starosty působil až do své smrti. Pro svou oblíbenost a výborné schopnosti byl dokonce zvolen i poslancem říšské rady za městskou skupinu jindřichohradeckou.

Kromě politické činnosti byla jeho pozornost směřována také k právní vědě a publikacím. Jeho články byly zveřejňovány například v časopise Právník.²⁷

²² JUDr. Václav Naxera, In: *Wikipedie: Otevřená encyklopedie* [online]. [cit. 2020-03-15].

Dostupné z:

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/9/94/Judr._V%C3%A1clav_Naxera_%281835-1908%29.jpg

²³ Národní listy, ročník XXXXVIII, číslo 359, Praha, 30. prosince 1908, s. 2

²⁴ Národní listy, ročník XXXXVIII, číslo 359, Praha, 30. prosince 1908, s. 2

²⁵ Ohlas od Nežárky, ročník XXI, číslo 52, v Jindřichově Hradci, 25. prosince 1891, s. 1

²⁶ Národní listy, ročník XXXXVIII, číslo 359, Praha, 30. prosince 1908, s. 2

²⁷Tamtéž

Do dějin Jindřichova Hradce se doktor Naxera jistě zapsal i nemalým počinem, konkrétně založením dodnes fungujícího Sboru dobrovolných hasičů. Sbor vznikl ke dni 27. 2. 1872 a od té doby pomohl městu a jeho okolí uhasit nemalé množství větších i menších požárů.²⁸

Vedle toho v Jindřichově Hradci pořádal i nejrůznější veřejné přednášky, které sklidily ve společnosti značný úspěch. Zmiňuje se o tom dobová tiskovina *Ženské listy*: „*Ve vlasteneckém spolku dámském „Slávy dcera“ měl dne 6. dubna starosta města, pan JUDr. Václav Naxera přednášku „o významu ženy v oboru národohospodářském,“ která vzbudila všeobecný interes i mnoho záliby a bohdá i tiskem širšímu obecnstvu ženskému přístupnou učiněna bude.*“²⁹

Oblíbený starosta zemřel ve věku 73 let, dne 29. prosince 1908 v Jindřichově Hradci.³⁰

Jan Slavík

Další důležitou a významnou osobností Jindřichohradecka, která byla rovněž velmi aktivní ve veřejném a politickém dění města, byl advokát Jan Slavík (viz obr.³¹ č. 2)

Obrázek č. 2: JUDr. Jan Slavík

Narodil se dne 13. září 1846 v Novém Etyнку do velmi početné rodiny, měl pět sourozenců. Jeho otec Václav byl hospodským a provozoval i malé řeznictví. Jan Slavík absolvoval základní školu ve svém rodném městě a následně svá studia nasměroval do Jindřichova Hradce, kde vystudoval gymnázium.

Jeho středoškolské studium však po psychické i materiální stránce nebylo jednoduché, neboť jeho otec zemřel a celá rodina se potýkala se značnými

²⁸Historie Sboru dobrovolných hasičů v Jindřichově Hradci, In: *SDH města Jindřichův Hradec* [online]. [cit. 2020-03-23]. Dostupné z: <https://sdh-jindrichuvhradec.sdhr.cz/clanky/historie.html>

²⁹*Ženské listy*, ročník XIII, číslo 6, červen 1885, s. 92

³⁰*Národní listy*, ročník XXXXVIII, číslo 359, Praha, 30. prosince 1908, s. 2

³¹ Jan Slavík, In: *Wikipedie: Otevřená encyklopedie* [online]. [cit. 2020-03-15]. Dostupné z: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/4/4a/JUDr._Jan_Slav%C3%ADk.jpg

finančními problémy. Po maturitě zprvu tápal o svém dalším zaměření, nakonec se však rozhodl vystudovat práva v Praze.³² Právnickou fakultu úspěšně absolvoval a po následném vykonání praxí si v roce 1878 otevřel vlastní advokátní kancelář v Jindřichově Hradci.³³

Obdobně jako advokát Naxera se i doktor Slavík zajímal o politické dění nejen všeobecně, ale i v rámci města. Roku 1890 byl v zemských volbách zvolen poslancem sněmu království českého a záhy, v roce 1891 i v roce 1897, obhájil svůj mandát do říšské rady za městskou skupinu Třeboň – Jindřichův Hradec.³⁴

Jeho kandidatura do říšského mandátu byla voliči v Jindřichově Hradci velmi vřele a jednoznačně vítána, jak se můžeme dočíst v dobovém periodiku Ohlas od Nežárky: „*Schůze voličů pro volbu říšského poslance z městské skupiny jindř.-hradecké atd., konána v pondělí navečer o půl 8. hodině ve zdejší měšťánské besedě za velmi četného účastenství pp. voličů. Po zvolení předsedy – p. rady a advokáta V. Seidla – ujal se velevážený pan dr. Jan Slavík, svolatel schůze, slova, aby se co kandidát pro mandát říšský představil a kandidátní řeč proslovil; v té chvíli uvítalo shromáždění pana dra. Slavíka nadšeným provoláváním slávy a na zdar, na důkaz, že jeho kandidatura se jednomyslně a radostně přijímá. Řeč, kterou pan dr. Slavík proslovil, byla výtečná a uchvacující, mezi řečí jeho jevil se živý souhlas a při skončení jejím propuklo shromáždění v opětný jásot provázený hlučným potleskem. Při dalším rozhovoru, jehož se účastnili pp. Römmler, ředitel Jindř. Křivánek a předseda, schůze tato byla za všeobecné spokojenosti skončena. Hlasování o kandidatuře nebylo třeba, ježto shromáždění svůj souhlas s ní zřejmě a jednomyslně projevilo, ač jiného kandidáta než velezasloužilého pana dra Slavíka nebylo a býti nemohlo.*“³⁵

³²JUDr. Jan Slavík, In: *Nová Včelnice: Oficiální stránky města* [online]. [cit. 2020-03-23]. Dostupné z: <http://www.vcelnice.cz/mesto/vyznamne-osobnosti-1/judr-jan-slavik-120cs.html>

³³Ohlas od Nežárky, ročník LIX, číslo 10, v Jindřichově Hradci, dne 8. března 1929, s. 2

³⁴Ohlas od Nežárky, ročník XL, číslo 42, v Jindřichově Hradci, dne 14. října 1910, s. 395

³⁵Ohlas od Nežárky, ročník XXVII, číslo 12, v Jindřichově Hradci, dne 20. března 1897, s. 110

V rámci mandátu v říšské radě, nutno zmínit jeho velký počín, s nímž na ní vystoupil. Jan Slavík zde totiž, v roce 1892, jako první přednesl návrh na zavedení všeobecného hlasovacího práva v Rakousku. Tento významný skutek se dokonce později v roce 1947 projevil i na jeho pamětní desce (viz obr. ³⁶ č. 3 níže), která byla objevena na jeho rodném domě. V současné době slouží dům jako prostor pro restauraci u Jelena.³⁷

Obrázek č. 3: Pamětní deska

Jeho politické smýšlení, přesvědčení a názory byly, i jak je z výše zmiňovaného návrhu na všeobecné rovné hlasovací právo patrné, založeny na státoprávních a demokratických zásadách. Dále se o jeho smýšlení vyjadřuje dobový týdeník *Ohlas od Nežárky*: „*Jako zástupce uvedených stanovisek státoprávních byl v zásadní opozici proti všem vládám rakouským. Nesmiřoval se ani s vládou Badeniho ani s vládou Thunovou. Když strana mladočeská nalézala se v majoritě, působil roku 1899 proti theorii, abychom z nynější ústavy vrátili se k říjnovému diplomu a pobádal českou delegaci, aby užívala ústavních nařízení ku provedení plné autonomie země a to houževnatě a neústupně neslevíc ani zbla ze zákonných ustanovení. S. byl přesvědčen, že touto cestou možno se přiblížiti k provedení státního práva.*“³⁸

³⁶ Pamětní deska, In: *Nová včelnice: Oficiální stránky města* [online]. [cit. 2020-03-15]. Dostupné z: <http://www.vcelnice.cz/mesto/vyznamne-osobnosti-1/judr-jan-slavik-120cs.html>

³⁷ JUDr. Jan Slavík, In: *Nová Včelnice: Oficiální stránky města* [online]. [cit. 2020-03-23]. Dostupné z: <http://www.vcelnice.cz/mesto/vyznamne-osobnosti-1/judr-jan-slavik-120cs.html>

³⁸ *Ohlas od Nežárky*, ročník XL, číslo 42, v Jindřichově Hradci, dne 14. října 1910, s. 395

Po nějaké době se pan Slavík z všeobecného politického dění distancoval, zůstal však aktivní v rámci veřejného života města Jindřichův Hradec. Pomáhal městu svými zkušenostmi z oblasti práva i politiky, zasedal v různých samosprávných sborech města a v posledních letech svého života vykonával funkci okresního starosty.

Jakožto velmi vášnivý sportovec a milovník tělesné výchovy působil také v letech 1885–1901 jako starosta Sokola. Vynikal v mnoha sportovních disciplínách i v pokročilém věku a dokonce na jeho zahradě bylo zřízeno tenisové hřiště.³⁹

Jan Slavík byl osobností s velkým smyslem pro spravedlnost, zastával demokratické zásady a nebál se své myšlenky a názory prezentovat ani formou publikační činnosti. V článku v časopise Právník se o tom hovoří jasně: „*Svým názorům zjednával mimo to průchod četnými brožurami, většími spisy i publikacemi ve veřejných listech. Tak uveřejnil r. 1895 práci: >>K otázce volební reformy -, r. 1897 >>Proč dovoláváme se českého státního práva<<, téhož roku >>O rak.-uher. narovnání<<, r. 1899: >>Nová dráha české politiky<<, a jiných více. Posledním časem opět počal se interesovati o život politický a uveřejnil pozoruhodné práce v časopisu >>Union<<.*“⁴⁰

Jeho publikační činnost se však netýkala jen politiky. Jan Slavík se zaměřoval také na historii, zejména se věnoval tématu dávného osídlování Slovanů. V roce 1903 na toto téma vydal knihu Slované a Němci ve staré době.

Advokát Jan Slavík zemřel náhle dne 11. října 1910 v Jindřichově Hradci, což vzhledem k jeho velké významnosti a oblíbenosti byla velmi bolestná zpráva nejen pro jeho rodinu a blízké, ale i pro všechny občany města.⁴¹

³⁹JUDr. Jan Slavík, In: *Nová Včelnice: Oficiální stránky města* [online]. [cit. 2020-03-23]. Dostupné z: <http://www.vcelnice.cz/mesto/vyznamne-osobnosti-1/judr-jan-slavik-120cs.html>

⁴⁰*Právník: Časopis věnovaný vědě právní i státní*. Praha: Právnická Jednota, 1910, **XLIX**. ISSN ISSN 0231-6625., str. 721

⁴¹Ohlas od Nežárky, ročník XL, číslo 42, v Jindřichově Hradci, dne 14. října 1910, s. 395

Karel Solpera

Poslední významnou jindřichohradeckou osobností, o které zde budu pojednávat, byl pan Karel Solpera. Narodil se dne 20. října 1817 v Jindřichově Hradci do rodiny soukeníků a tomuto řemeslu se také vyučil. V roce 1839 se pak v Jindřichově Hradci stal soukenickým mistrem a provozoval své řemeslo. O čas později, v roce 1851, dokonce odkoupil továrnu na sukno a začal podnikat. Jeho podnik byl zpočátku velmi úspěšný, nicméně později, v důsledku ztráty zakázek na zásobování armády, byl nucen výrobu omezit pouze na vlněné látky. Tyto látky jeho podnik vyráběl až do roku 1889, kdy se rozhodl jej prodat.⁴² O tomto prodeji vyvěsil Solpera inzerát v Národních listech: „[...] za příčinou vzdání se živnosti, prodám za úžasně levnou cenu násl. soukenické stroje:

4 sazby kramplových strojů starší konstrukce,

1 stroj ku předení vlny (Mull-Jenny) se 200 vřet.

1 vlk ku trhání vlny

1 stroj na vyklepáv. vlny

1 válcový postřiháč. stroj (Cylinder-Scheer-Masch.)

[...]“⁴³

Na počátku 60. let 19. století se pan Solpera rozhodl zapojit do politického života města. V roce 1861 byl zvolen do městského zastupitelstva a městské rady a o šest let později se stal starostou Jindřichova Hradce. Funkci starosty vykonával pouhé tři roky, nicméně v rámci městského zastupitelstva byl aktivní až do roku 1891.

Za svého působení v městském zastupitelstvu se Solpera zasadil o nemálo významných počinů. Podílel se na přípravách vybudování nemocnice či školních budov, podporoval rozvoj místní záložny nebo finančně přispěl na zřízení městské spořitelny, v níž dokonce sám pracoval.

⁴² BĚHALOVÁ, Štěpánka a František FÜRBAACH. *Nezapomenutelné osobnosti v historii města Jindřichův Hradec*. Jindřichův Hradec: Typ České Budějovice, 2015. ISBN 978-80-87699-07-2., str. 19

⁴³ Národní listy, k číslu 210, Praha, ve čtvrtek dne 1. srpna 1889, nestránkováno

Karel Solpera byl také značně činný v oblasti spolkové. Působil například jako předseda měšťanské besedy či zpěváckého spolku Černín, dále byl aktivní jako člen Jednoty vzájemně se podporujících řemeslníků a živnostníků či v rámci spolku katolických tovaryšů.⁴⁴

Jeho zapojování se do veřejného života města nejen v oblasti politiky, ale i v oblasti spolků mu zajistilo velkou oblíbenost a váženost mezi občany. Karel Solpera byl velmi pracovitým a oddaným člověkem. Jeho aktivitu velmi hezky shrnují dobové listy: „[...] účinně pomáhal národním i pokrokovým myšlenkám proniknouti a uplatňovati se v J. Hradci v letech devadesátých, kdy stál v popředí národního i veřejného života. Ovládaje mistrně pero novináře, dobrými články silil a probouzel až dosud přehlížené střední stavy našeho občanstva a pomáhal jim k dosažení odpíraných politických práv. V Hradci a jeho poněmčeném okolí nebylo jistě národního podniku, při němž by se Solpera nebyl zúčastnil národní práce.“⁴⁵

Karel Solpera se dožil úctyhodného věku necelých 94 let, zemřel dne 2. července v roce 1911. Ještě před jeho smrtí v roce 1907, kdy slavil své 90. narozeniny, se mu dostalo veliké pocty ze strany městského zastupitelstva – byl totiž jmenován čestným občanem Jindřichova Hradce.⁴⁶ Uvádí to i dobové periodikum *Národní politika*: „Čestným občanem našeho města byl jmenován minulý týden v sezení obecního zastupitelstva jednomyslně p Karel Solpera, býv. velkopřemyslník, nyní soukromník, pro zásluhy, jichž si o obec naši získal. Pan Solpera zasedal po 28 let v obecním zastupitelstvu. Mezi tou dobou býval po dlouhá léta městským radním, náměstkem starosty, a v letech 1867–1870 starostou města našeho. Mimo to byl zakladatelem naší záložny. V neděli 20. t.m. slavil své 90. narozeniny. Významný tento den chtěl oslaviti ve vší tichosti, ale nezůstalo to tajno, a proto dostalo se staříčkému jubilantu z mnoha stran srdečných blahopřání.“⁴⁷

⁴⁴ BĚHALOVÁ, Štěpánka a František FÜRBAACH. *Nezapomenutelné osobnosti v historii města Jindřichův Hradec*. Jindřichův Hradec: Typ České Budějovice, 2015. ISBN 978-80-87699-07-2., str. 19

⁴⁵ Obrázkový večerník *Národ*, ročník 1931, číslo 44, Praha, dne 4. března 1931, s. 2

⁴⁶ BĚHALOVÁ, Štěpánka a František FÜRBAACH. *Nezapomenutelné osobnosti v historii města Jindřichův Hradec*. Jindřichův Hradec: Typ České Budějovice, 2015. ISBN 978-80-87699-07-2., str. 19

⁴⁷ *Národní politika*, ročník XXV, číslo 293, Praha, ve středu dne 23. října 1907, s. 7

3. Institut notářství a jeho vývoj na Jindřichohradecku

Třetí kapitola bude zaměřena na vývoj notářství ve vybraném regionu, tedy na Jindřichohradecku. V úvodu nejprve zmíním důležitou roli Notářského řádu z roku 1850 a jeho novely, jelikož tyto předpisy byly v oblasti notářství stěžejními pro celou zemi. Dále se přes drobné změny zavedené zákonem č. 201/1949 sb. přesunu až k zestátnění notářství v roce 1951.

Následně budu popisovat problematiku vývoje institutu notářství v Třeboni a Lomnici nad Lužnicí. Tato města byla totiž v jindřichohradeckém regionu rovněž působištěm významných notářů.

3.1 Vývoj notářství na Jindřichohradecku

Jak již bylo zmíněno v první kapitole této práce, období po roce 1849 přineslo mnoho právních předpisů a norem, které zapříčinily reorganizaci jak v oblasti politiky, tak v oblasti justice. Důležitou událostí pro vývoj notářství nejen na Jindřichohradecku bylo vydání *Notářského řádu v roce 1850* a následně jeho *novela* vydaná v roce 1871.

Řád přinesl podrobnou úpravu notářské činnosti, adaptoval práva a povinnosti notáře či podmínky pro výkon jeho funkce. Notář musel být starší 24 let, svéprávný, bezúhonný a znalý národního jazyka. Dále zmiňovanou podmínkou k výkonu notářské praxe bylo vykonání alespoň tří státních zkoušek na právnické fakultě a absolvování čtyřleté právní praxe. Do funkce byli jmenováni ministrem spravedlnosti a do tří měsíců poté byli povinni zahájit svou činnost v přiděleném okresu. Veškeré listiny sepsané mimo jejich přidělený okres nebyly platné a v případě, že by měl v platnost vstoupit spis vydaný mimo jeho okres, musel být opatřen úřední pečeti. Nutno však dodat, že spisy, které vydali na území svého okresu, měly platnost i v okresech jiných.

Pokud jde o finanční ohodnocení notářů, museli se spokojit pouze s odměnou povolenou notářským řádem za jednotlivé úkony, nenáležel jim totiž plat státní, jako tomu bylo například u státních soudních úředníků. Postupem času se notářské povolání stávalo velmi oblíbenou a rozšířenou profesí a s tím stoupal i výdělek notářů, který byl odvozen dle velikosti příkázaného okresu.

Činnost notářů byla dle řádu členěna na *soukromou* (neboli neúřední) a *veřejnou* (úřední), přičemž tato byla ještě rozlišena na *přenesenou*, kdy notář zastával funkci soudního komisaře a *samostatnou*. Samostatná úřední činnost se dále rozdělovala na *výlučnou* a *nevýlučnou*.

Neúřední, neboli *soukromá* činnost notářů spočívala v sepisování soukromých listin nebo v sepisování nejrůznějších podání pro úřady činné v nesporných řízeních. V rámci této činnosti mohli notáři působit také jako tlumočníci či zástupci stran.

Výlučná zahrnovala úkony, které mohl konat pouze samotný notář. Jednalo se například o různá osvědčení či sepisování svatebních, darovacích a kupních smluv. Zajímavostí byla i výlučná pravomoc sepisovat listiny o ujednáních mezi nevidomými či neslyšícími osobami.

Oproti tomu *nevýlučná* činnost mohla být realizována i jinými osobami než notářem, například soudy, které jednaly v záležitostech vidimacích opisů a legalizací podpisů, v sepisování posledních pořízeních a dalších.

Řád upravoval i problematiku notářských komor. Tyto komory byly zřízeny, pokud bylo v obvodu obsazeno nejméně 15 notářských míst. Pro Jindřichohradecko důležitá českobudějovická notářská komora sdružovala původně pouze 9 notářů, což se v roce 1882 zvýšilo na téměř dvojnásobek. Komory měly dozorovou funkci a především také hájily zájmy, čest a důstojnost notářů, respektive celého notářského stavu. Dohlížely na notářské kandidáty i samotné notáře, vedly seznamy notářů i kandidátů, vyhlašovaly konkurzy na prázdná notářská místa nebo svolávaly notářský sbor na různá zasedání a jednání. Počet komor se však postupně snižoval a vše směřovalo ke spojení do jedné, pražské notářské komory.

Až do roku 1949 se situace ve vývoji notářství nijak podstatně neměnila. Drobné dílčí změny přináší ve zmiňovaném roce **zákon č. 201/1949 sb.**, který přetváří organizační strukturu notářského stavu a ruší notářské komory. Tyto komory byly nahrazeny krajskými notářskými sbory, které plně převzaly práva a povinnosti notářských komor. Všechny krajské sbory a notáři podléhali doзору ministerstva spravedlnosti. Druhá drobná změna nastala v oblasti financí, kdy notáři ztratili svou výdělečnou samostatnost, neboť veškeré příjmy byli povinni odvádět krajskému sboru, který jim pak následně určoval plat. Nicméně tyto drobné úpravy notářského stavu stále ještě nijak výrazně nezměnily charakter notářství, zejména pokud jde o jednotlivé úkony notářů či nestátní charakter jejich činnosti.

Notářství se stalo státní institucí až díky nově přijatému **zákonu z roku 1951**. Předchozí úprava byla zrušena a veřejné notářství jakbysmet. Vznik státního notářství přinesl novou organizační strukturu, změny v oblasti působnosti notářů a notáři jakožto státní zaměstnanci pak podléhali platovým předpisům státních zaměstnanců. Činnost státních notářů byla nyní dvojího typu, a sice šlo o činnost z pověření soudu a činnost na žádost účastníka.

O změnu v působnosti notářů se zasadila následující úprava, **zákon č. 52/1954 sb.** Převažovala především činnost rozhodovací, přičemž všechna rozhodnutí měla účinky rozhodnutí soudních. Došlo ke zrušení činnosti z pověření soudu a dědické záležitosti řešili státní notáři v sídlech okresních soudů. Notáři také vybírali daně a poplatky z dědictví, z darování či z převodu nemovitostí, dále pak přijímali do úschovy peníze, cenné papíry a další movité věci. Platilo, že kdo si věci dané do úschovy nevyzvedl v dané lhůtě, připadly do vlastnictví státu.

Předpisy v oblasti notářství dále stanovovaly povinnost notáře mít tzv. notářské repertorium, které bylo jakousi evidencí notářských spisů. Repertorium bylo notáři přiděleno notářskou komorou, zpravidla bezprostředně po jeho jmenování. Notář musel číslovat své zápisy po celou dobu svého působení v daném místě a po dokončení jednoho svazku repertoria, který byl schválen, uzavřen a zapečetěn, mohl být vytvořen další, číselně navazující svazek. K repertoriím byl k dispozici i abecední seznam.

Vedle zmiňovaných repertorií vedli notáři také seznamy osob, které si u nich uložili poslední vůli, nebo byly zbaveny svéprávnosti. Knihy úschov či směnečných protestů byly notáři rovněž vedeny, přičemž platilo, že problematika směnečných protestů nesměla být zapisována do notářských repertorií. Všechny takové seznamy byly veřejně přístupné.

Nejtypičtější a největší agendou notářů bylo bez pochyby sepisování notářských spisů. V průběhu vývoje notářství však spatřujeme drobné terminologické rozdíly a změny v pojmu *notářský spis*. Notářský řád z roku 1871 užívá termín *notářské listiny* jakožto nadřazený pojem, který se člení na notářské spisy, notářské protokoly a notářská osvědčení. Zákon z roku 1949 pak přináší snadnější označení, a to výraz *notářský zápis*, který zahrnoval celkovou agendu notáře. Původní notářský zápis byl uschován u notáře a klienti dostávali jeho opis, který byl označován jako *notářské osvědčení*. V případě, že notář činil vidimaci, tedy ověřování shody originální verze s kopií, vydal notářské potvrzení. Takto zavedené pojmosloví přetrvalo až do roku 1951, kdy se stalo notářství státní institucí.⁴⁸

3.2 Vývoj notářství v Třeboni

Počátek činnosti treboňského notářství se datuje k roku 1850. Notářský okres získal do své územní působnosti 29 katastrálních obcí. Jednalo se o obce, které patřily k dřívějším dominiím, zejména k dominiu českokrumlovské prelatury, k dominiu Chlum u Třeboně a v neposlední řadě též k dominiu Třeboň. Tak tvrdí odborná poradkyně Státního okresního archivu Jindřichův Hradec PhDr. Helena Adamcová ve svém příspěvku v publikaci *Vlastivědný sborník Dačicka, Jindřichohradecka a Třeboňska: „Podle příslušnosti k dřívějším dominiím tvořily soudní a zároveň notářský obvod tyto obce: dominium českokrumlovské prelatury – Lhota a Petrovice, dominium Chlum u Třeboně – Hamr, Chlum, Klikov, Lutová, Mirochov, Staňkov, Stříbřec a Žíteč, dominium Třeboň – Bor, Branná, Břilice, Cep, Domanín, Herda, Holičky, Hrachoviště, Hrdlořezy, Jílovice, Kojákovice,*

⁴⁸ADAMCOVÁ, Helena. Notářství v Třeboni a Lomnici nad Lužnicí. *Jindřichohradecký vlastivědný sborník*. Jindřichův Hradec: Okresní muzeum, 2015, s. 75-80. ISBN 978-80-86227-65-8. ISSN 1801-3759.

Kramolín, Lipnice, Mladošovice, Spolí, Stará Hlína, Suchdol nad Lužnicí, Šalmanovice a Třeboň.“

V následujícím vývoji docházelo k výraznému rozšiřování notářského obvodu. Uvádím rok 1920, kdy vlivem Saint-germainské dohody došlo k připojení několika dalších obcí, například obec České Velenice, Halámky či Nová Ves nad Lužnicí, dále pak byly v letech 1941–1945 k třeboňskému notářskému obvodu připojeny obce z obvodu jindřichohradeckého – Dolní Lhota, Lásenice, Mníšek, Plavsko či Stráž nad Nežárkou. Třeboňský notářský obvod byl považován za pátý největší okres v rámci notářské komory v Českých Budějovicích.

Pokud jde o samotné třeboňské notáře, platilo, že jestliže byl pro obyvatele notářský úřad vzhledem k sídlu notářství, co se vzdálenosti týče, těžko dostupný, měli notáři vyhlášené úřední dny. Zejména obce České Velenice a Suchdol nad Lužnicí byly zárukou pravidelných notářských služeb, kde nejvíce využívaným notářem byl pan Karel Bičan.

Vůbec první notář třeboňského okresu byl **Tomáš Zátka**. Působil zde jako notář od roku 1850, přičemž nejprve vykonával funkci soudního komisaře a samostatné notářské činnosti se věnoval až od roku 1852.

Jeho nástupcem byl notář **Jan Petráš**, který působil od roku 1867 do roku 1871, ve kterém bohužel zemřel na rakovinu plic.

Jindřichohradecký notář **Václav Ebenstreit** byl notářským substitutem do roku 1872, než na funkci třetího třeboňského notáře nastoupil **Emanuel Vlasák**, který svůj úřad zastával dlouhých 31 let. K tomu také působil ve vedení českobudějovické notářské komory.

Po skončení jeho působnosti byl pouhý rok notářem pan **František Jiříčka**. Dalšími významnými notáři, bohužel po nějaké době přeloženými do jiného okresu, byli notář **Václav Svoboda**, později přeložen do Semil, a notář **Josef Vilímek**, přeložený do Prahy.

Po nich svou funkci zastávali notář *Heřman Janeček* a *Ladislav Procházka ml.* Ladislav Procházka v roce 1952 nastoupil jako státní notář u Státního notářství v Třeboni. Složil slib a svou funkci vykonával do roku 1959, v němž byl obviněn z neoprávněného přijímání poplatků. Tehdy jeho notářské působení skončilo a na jeho místě se následně velmi krátce během tohoto roku vystřídali notáři *Stanislav Paukner* a *Václav Kudláček*. Od konce roku 1952 byl pak až do roku 1960 notářem *Josef Králka*.

Notářská kancelář byla v roce 1952 spravována jedním notářem, vedoucím a jedním písařem. Disponovala poměrně nízkým počtem zaměstnanců, zatímco o práci kancelář neměla nouzi, neboť agenda samostatné notářské činnosti zahrnovala cca 20 podání za měsíc, agenda z pověření soudu pak kolem 40 případů měsíčně.

Státní notářství bylo k dispozici ve stanovené úřední dny, zpravidla v pondělí (Lišov) a ve středu (Lomnice nad Lužnicí). V případě potřeby byly notářstvím zjištěny úřední dny i v dalších obcích, avšak maximálně jednou za měsíc. V roce 1953 pak v některých obcích úřední dny zanikly.⁴⁹

3.3 Vývoj notářství v Lomnici nad Lužnicí

Lomnický notářský obvod byl naopak oproti treboňskému považován za nejmenší v celých jižních Čechách. Bylo mu totiž přiděleno pouze 20 katastrálních obcí, které byly určeny stejně jako v treboňském obvodě, tedy podle dřívějších dominií. Jednalo se o tyto obce: Drahotěšice, Dynín, Frahelž, Klec, Kolence, Lhota, Lomnice nad Lužnicí, Lužnice, Mazelov, Mláka, Neplachov, Novosedly nad Nežárkou, Ponědraž, Ponědrážka, Přeseka, Smržov, Ševětín, Val, Vitín a Záblatí.

Územní obvod lomnického notářství v průběhu vývoje neprošel téměř žádnými změnami. Jedinou drobnou změnou v roce 1949, která se týkala většiny obcí, bylo začlenění lomnického soudního okresu do obvodu okresního soudu treboňského.

⁴⁹ADAMCOVÁ, Helena. Notářství v Třeboni a Lomnici nad Lužnicí. *Jindřichohradecký vlastivědný sborník*. Jindřichův Hradec: Okresní muzeum, 2015, s. 83-86. ISBN 978-80-86227-65-8. ISSN 1801-3759.

Z jednotlivých, zde působících notářů, zmíním prvního lomnického notáře, kterým byl pan **Tomáš Kučera**. Dožil se úctyhodného věku 95 let. Svůj úřad zastával v letech 1873–1894.

Po něm zde působili notáři **Jindřich Bürgel**, **Jan Říha**, **Jan Holländer** či **Josef Slavík**. Posledního zmiňovaného notáře zastoupil jako substituent v letech 1925–1926 **František Vincenc**, který se později stal také notářem a v této pozici setrval až do roku 1936.

Následovalo působení notáře **Jaroslava Řeháka**. Období notářství před jeho zestátněním zakončil ve funkci notář **Václav Štětina**.⁵⁰

⁵⁰Tamtéž, s. 80–82.

4. Významní notáři na Jindřichohradecku

V této kapitole se v úvodu zaměřím na popis notářů, kteří ve zvoleném období na Jindřichohradecku působili. Zmíním dle mého názoru nejzajímavější a nejvýznamnější notářské osobnosti tohoto regionu, mezi něž patří především František Fáček a Antonín Maděra. V krátkosti pak přiblížím i Ladislava Procházku a Bedřicha Protivenského.

V druhé části této kapitoly se na základě poznatků o jednotlivých notářích pokusím vytvořit jakýsi „model“ průměrného dobového notáře. V tabulce shrnu podstatné informace o notářích Fáčkově a Maděrovi a následně se ze shromážděných údajů pokusím vyvodit závěr o tom, jak vlastně vypadal život notáře před více než sto lety.

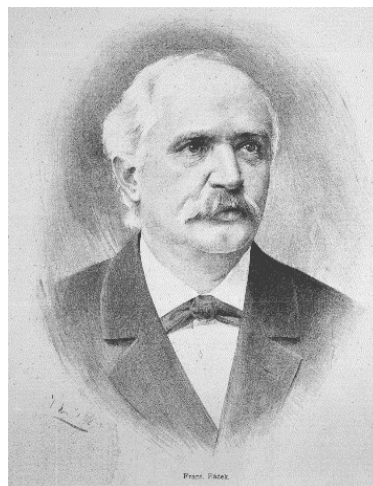
4.1 Významní notáři

Úvodem této podkapitoly si dovoluji krátce zmínit vůbec prvního jindřichohradeckého notáře ve zvoleném období. V roce 1851 jím byl jmenován Vojtěch Kaplický. O této události se zmiňuje ve svém článku v *Ad Notam Jmenování prvních notářů pro Království české roku 1851* současný pardubický notář Filip Plašil. O Vojtěchu Kaplickém se dále dozvídáme, že rovněž působil jako starosta Jindřichova Hradce.⁵¹ I přes usilovné hledání v dalších pramenech či literatuře se mi bohužel nepodařilo k jeho osobě nalézt více informací.

⁵¹ PLAŠIL, Filip. Jmenování prvních notářů pro Království české roku 1851. *Ad Notam* [online]. 2019, 2019 [cit. 2020-04-07]. Dostupné z: https://www.nkcr.cz/casopis-ad-notam/detail/39_737-jmenovani-prvnich-notaru-pro-kralovstvi-ceske-roku-1851

František Fáček

Tím bezpochyby nejvýznamnějším a nejnámějším jindřichohradeckým notářem byl pan František Fáček (viz obr.⁵² č. 4). Narodil se dne 29. ledna 1826 v Počátkách, pocházel z mlynářské rodiny. Svá studia zahájil na gymnáziu ve Znojmě a Německém Brodě, poté absolvoval právnickou fakultu v Praze a následně začal rozvíjet svou kariéru.⁵³

Obrázek č. 4: František Fáček

Ve svých začátcích působil například v Kolíně nad Rýnem, kde vykonával úřední praxi.

Záhy poté rozvíjel svou praxi jako adjunkt u okresního soudu v Tachově. Dostal se tak velmi brzy do povědomí širší společnosti a stal se váženou a uznávanou osobností. V roce 1867 přijal funkci tajemníka magistrátu hlavního města Prahy a v neposlední řadě působil také jako zemský poslanec pro Chotěbořský a Haberský okres.

Pro svou vynikající znalost českého a také starého právnického jazyka (tehdy velmi vzácného a neobvyklého) se stal redaktorem časopisu Právník, do něhož i sám přispíval zajímavými články.⁵⁴ O tomto časopise se podrobněji zmíním v poslední kapitole.

Byť pro pražskou obec učinil mnoho, a byl díky tomu také velkou částí tamní společnosti velmi uznáván, našlo se i velké množství lidí, kteří jeho činy neocenili. Proto se později rozhodl věnovat se rodinným záležitostem a odejít z Prahy na venkov.⁵⁵

⁵²František Fáček, In: *Wikipedie: Otevřená encyklopedie* [online]. 1889 [cit. 2020-03-15]. Dostupné z: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/0/0c/Frantisek_Facek_1889_Vilimek.png

⁵³BĚHALOVÁ, Štěpánka a František FÜRBACH. *Nezapomenutelné osobnosti v historii města Jindřichův Hradec*. Jindřichův Hradec: Typ České Budějovice, 2015. ISBN 978-80-87699-07-2., str. 47

⁵⁴ Světozor, ročník XXIII, číslo 11, Praha, 8. února 1889, s. 132

⁵⁵Tamtéž.

V další etapě jeho života dostal nabídku pracovat jako notář v Lišově, avšak tuto v očekávání lepší a zajímavější nabídky odmítl. V roce 1872 pak odešel do Jindřichova Hradce, kde započala jeho kariéra notáře.⁵⁶

Za svého působení v Jindřichově Hradci se František Fáček také usilovně snažil zapojit do politického dění města a do veřejného života. Stal se místopředsedou výboru místního politického spolku a zapojoval se i do celé řady dalších, například do spolku Národní jednoty pošumavské.⁵⁷

Jeho zapojení do politického života však vždy znamenalo především poctivost, spravedlnost, vysokou morálku a zajištění poklidného života v obci. Svědčí o tom i jeho reakce při jednání volebního výboru, jenž měl za úkol vybrat kandidáty do chystaných obecních voleb. František Fáček zaujal jasný postoj, který byl otištěn v periodiku Ohlas od Nežárky: *„Člen toho výboru pan notář Fr. Fáček oznámil předsedovi jeho panu Karlu Solperovi, že z volebního výboru vystupuje, poněvadž nepojal do kandidátní listiny několik členů posavadního zastupitelstva, kteří nezavdali žádné příčiny, aby byli odstrčeni, ba z nichž někteří prokázali obci služby platné a poněvadž volební výbor takovým jednáním dává podnět k nespokojenosti a roztržkám v obci.“*⁵⁸

Od roku 1877 působil čtyři roky jako člen okresního zastupitelstva, poté se stal dokonce jeho starostou. Záhy, v roce 1879 byl zvolen do městského zastupitelstva Jindřichova Hradce, kde svou funkci vykonával následující tři volební období. Ve druhé polovině osmdesátých let svou pozornost zaměřil na hospodářské záležitosti města, kdy například zasedal ve výboru hospodářské a průmyslové výstavy.⁵⁹

⁵⁶ Tamtéž.

⁵⁷ BĚHALOVÁ, Štěpánka a František FÜRBAACH. *Nezapomenutelné osobnosti v historii města Jindřichův Hradec*. Jindřichův Hradec: Typ České Budějovice, 2015. ISBN 978-80-87699-07-2., str. 47

⁵⁸ Ohlas od Nežárky, ročník XVIII, číslo 50, v Jindřichově Hradci, 14. prosince 1888, s. 419

⁵⁹ BĚHALOVÁ, Štěpánka a František FÜRBAACH. *Nezapomenutelné osobnosti v historii města Jindřichův Hradec*. Jindřichův Hradec: Typ České Budějovice, 2015. ISBN 978-80-87699-07-2., str. 47

Notář Fáček byl za svého života činný i v oblasti legislativy. Zajímavým počinem, který se za svého působení snažil uskutečnit, byl tzv. *lex fáček*. Jednalo se o návrh zákona z roku 1877, který měl za úkol pozměnit volební řád. Změna tohoto volebního řádu pak měla spočívat v rozšíření volebního práva.⁶⁰ Z tehdejšího periodika Ohlas od Nežárky se můžeme dočíst o konání veřejné porady, kde byl návrh tohoto zákona projednáván: „*Politický spolek v Jindř. Hradci koná ve čtvrtek dne 10. května ve 3 hod. odp. v sále hotelu p. Dvořáka veřejnou poradu, kdež zemský poslanec p. notář František Fáček pojednávati bude o svém „návrhu na změnu volebního řádu pro Království české“, podaném v letošním období zasedání zemského sněmu českého. I hosté členy uvedené mají volný vstup.*“⁶¹

Vzhledem ke všem funkcím, jež zastával a k jeho počínům, byl pan František Fáček považován za velmi příkladnou osobnost pro celou tehdejší společnost. Důkazem je i článek v dobovém periodiku Světozor z roku 1889, ročník XXIII, číslo 11: „*Muž, jehož předčasná smrt způsobila velice bolestné překvapení v uvědomělé společnosti české, náležel k nejužšímu kruhu těch starších národních bojovníků, kteří byli všem mladším vrstvám našim dokonalým vzorem. Úzké spojení vyššího mravního názoru a povahy ve skrze čestné s vroucím vlasteneckým přesvědčením, hrdého národního vědomí s osobní zdrženlivostí a nevšedních schopností s každodenní neúnavnou prací dávalo pevný základ jejich významu, a jejich často tichému, ale vždy opravdovému působení, neocenitelnému v politickém i v soukromém životě za nového vývoje národnosti naší. Byli to mnozí mužové, kteří se v mládí neomamovali nijakou dětinskou ctižádostí a po všechn život nepoznali ani přeceňování sebe ani sobectví, ale od studijních let svědomitě se vzdělávali s vědomí, že bude jejich povinností, kamkoliv přijdou, vzdělávati svůj národ, a když je poměry povolaly také k veřejnému působení politickému, zjednala jim vnitřní hodnota jejich místo v nejpřednější řadě obhájců věci české. Novější dobou pozoruje se, že veřejný život všude na vynikající místa spotřebuje více osob, než mladší pokolení rodí duchův; o nečetném, ale znamenitém kruhu starších předáků českých dalo se říci naopak, že mohli v sobě pravém cítiti povolání ke stkvělejšímu působení zevnímu, než bylo to, kterým se spokojovali v mladé a malé organizaci domácí, činnost na prospěch probuzeného národa s radostí*

⁶⁰ Národní politika, ročník VII, číslo 21, Praha, dne 21. ledna 1889, nestránkováno

⁶¹ Ohlas od Nežárky, ročník XVIII, číslo 18, v Jindřichově Hradci, 4. května 1888, s. 140

*majíce za úkol nejvyšší a nejčestnější. Toho rázu pravdivých výtečníků našim typem byl též František Fáček.*⁶²

František Fáček patřil mezi osoby, které byly za jakýchkoliv okolností plně oddané své práci, naprosto zodpovědné a poctivě připravené. V dobrých i ve zlých časech. Dokonce i v době, kdy utrpěl vážný úraz končetiny, s jehož následky se dlouho vyrovnával, fungoval, aniž by dal na sobě cokoliv znát. O tom hovoří Ohlas od Nežárky následovně: *„Vzdor své patrné churavosti, která již od dvou let po nešťastném případě zlomením nohy, jej neopouštěla, konal přec svědomitě vždy své povinnosti poslanecké aúčastnil se vynikajícím způsobem všech prací zemského sněmu, zvláště v komisi pro okresní a obecní záležitosti.*⁶³

Zemřel ve věku 62 let, dne 20. ledna v roce 1889 v Praze. Vzhledem k tomu, že se jednalo o velmi váženou a oblíbenou osobnost jindřichohradeckého regionu, byla jeho smrt velmi zdrcující nejen pro rodinu, ale i pro širší veřejnost. Zpráva o této žalostné události se rychle šířila prostřednictvím dobového tisku. Například týdeník Ohlas od Nežárky ze dne 25. ledna 1889 uvádí: *„Zemský sněm království Českého ztratil Františkem Fáčkem nejsvědomitějšího, povinností svých nejdobalšího a též nejbezpečnějšího poslance, který zemřel ve službách svého národu – český národ a vlast upřímného vlastence a věrného zastance svých práv – město naše řádného a přímého občana – rodina starostlivého a milovaného otce! – Čest a sláva budiž jeho památce!*⁶⁴

Závěrem tohoto pojednání o životě a působení jednoho z nejvýznamnějších notářů Jindřichohradecka si pan Fáček zaslouží věnovat pozornost dění kolem uctění jeho památky. Jeho pohřeb provázelo nespočet ceremonií a obřadů, lidé mu vzdávali pocty a poslední čest všemožnými způsoby – ať už se jednalo o zdobení městských budov různými smutečními prapory, ovnutí pohřebního vozu překrásnými věnci a stuhami či velkolepou smuteční hudbu v podání ostrožteckého sboru, jež doprovázela jeho rakev. Uctění památky tohoto chvályhodného muže se zúčastnilo nespočet lidí z jindřichohradeckého regionu, ať už obyčejní měšťané, členové různých spolků či významní funkcionáři. Velmi obsáhle se k tomuto tématu vyjadřuje i již výše zmiňované periodikum. Vzhledem k obsáhlosti cituji jen část: *„Ve čtvrtek dne 24. ledna konal se pohřeb na*

⁶² Světozor, ročník XXIII, č. 11, Praha, 8. února 1889, s. 132

⁶³ Ohlas od Nežárky, ročník XIX, číslo 4, v Jindřichově Hradci, 25. ledna 1889, s. 25

⁶⁴ Ohlas od Nežárky, ročník XIX, číslo 4, v Jindřichově Hradci, 25. ledna 1889, s. 26

hřbitov nejsvětější Trojice. K desáté hodině dopolední rozezvučely se zvony kostelní, a záhy naplňovala se ulice klášterní občanstvem z města i z okolí v počtu velikém, aby vlastenci a muži zasloužilému prokázali poslední čest. K pohřbu dostavili se všickni nejpřednější hodnostáři a zástupci úřadů zeměpanských, okresní zastupitelstvo, starostové českých i německých obcí celého okresu, městská rada a členové obecního zastupitelstva, sbory c.k. profesorů a učitelstva, úřednictvo hrab. velkostatku, sbor c.k. priv. ostrořelců, zástupcové všech našich národních spolků, a spolu živnostníků; pohřební vůz ověnčen mnoha krásnými věnci se stuhami a nápisy a při smuteční hudbě sboru ostrořeleckého doprovozena rakev na hřbitov k poslednímu odpočinku. Mnohé veřejné budovy ozdobeny smutečními prapory, a vůbec vše jevílo v městě příznak hlubokého smutku nad ztrátou vzorného našeho spoluobčana a Čecha rozhodného.“⁶⁵

Antonín Maděra

Následujícím velice významným notářem na Jindřichohradecku byl pan Antonín Maděra (viz obr.⁶⁶ č. 5) narozený 18. října 1846 ve Veselé u Mnichova Hradiště. Jako malý navštěvoval gymnázium v Mladé Boleslavi a německé gymnázium v Litoměřicích, poté v Praze vystudoval práva.⁶⁷

Svou kariéru začínal jako koncipient ve Vysokém Mýtě, v Pacově a v Pelhřimově. Postupně se dopracoval až na pozici notáře v Lišově, kde působil od r. 1883 přes dvacet let.

Obrázek č. 5: Antonín Maděra

⁶⁵ Ohlas od Nežárky, ročník XIX, číslo 4, v Jindřichově Hradci, 25. ledna 1889, s. 25

⁶⁶ Antonín Maděra, In: *Wikipedie: Otevřená encyklopedie* [online]. [cit. 2020-03-15]. Dostupné z: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/d/d9/Anton%C3%ADn_Mad%C4%9Bra_%281846-%29.jpg

⁶⁷ BĚHALOVÁ, Štěpánka a František FÜRBAACH. *Nezapomenutelné osobnosti v historii města Jindřichův Hradec*. Jindřichův Hradec: Typ České Budějovice, 2015. ISBN 978-80-87699-07-2., str. 48

Stejně jako výše zmiňovaný pan František Fáček, i Antonín Maděra se s velkým odhodláním a nadšením zapojoval do městského života v Lišově. Zakládal hasičské jednoty, přičemž sám byl členem Ústřední jednoty hasičské. Byl také spoluzakladatelem a členem spolku Sokol.⁶⁸ Zasedal též v městském zastupitelstvu a v roce 1899 se stal starostou města Lišov.⁶⁹

Pro svou vynikající povahu a velkou oblíbenost mezi občany města byl o dva roky později zvolen do funkce poslance zemského sněmu: „*Ve skupině město Lišov – Třeboň – Týn nad Vltavou přijat jest za kandidáta pan Antonín Maděra, c.k. notář a starosta města Lišov.*“⁷⁰ V této funkci pak setrval v období od roku 1902 do roku 1904.⁷¹

Nutno zmínit i jeho působení ve sněmovní komisi, kde prosadil návrh zákona, jímž měly být upraveny poměry samosprávných úředníků. Díky tomuto počínu byl Antonín Maděra prohlášen za člena jednoty samosprávných úředníků.⁷²

Rok 1904 přináší počátky jeho působení v Jindřichově Hradci, kam byl přeložen. Pro město Lišov jeho odchod znamenal obrovskou ztrátu, jak píše i dobový týdeník Jindřichova Hradce: „*Notář pan Antonín Maděra, zemský poslanec, zasloužilý starosta města Lišova, čilý organizátor, jenž svou obětavou a nezištnou prací získal si o rozvoj Lišova značných zásluh, přeložen byl do města našeho. Pan Ant. Maděra působil v Lišově drahnou řadu let a pro svou rozšafnou povahu těší se tam všeobecné vážnosti. Za jeho správy učinilo město Lišov mnohé pokroky ve všech směrech. V notáři p. Ant. Maděrovi ztrácí Lišov jednoho ze svých nejlepších občanů a pracovníků.*“⁷³

Antonín Maděra se v Jindřichově Hradci bezodkladně ujal své funkce notáře a opět se začal zajímat o veřejný život města. Svou pozornost znovu zaměřil na nejrůznější, tehdy fungující, národní spolky. Například vstoupil

⁶⁸ Ohlas od Nežárky, ročník XLVIII, číslo 44, v Jindřichově Hradci, 25. října 1918, s. 1

⁶⁹ BĚHALOVÁ, Štěpánka a František FÜRBAACH. *Nezapomenutelné osobnosti v historii města Jindřichův Hradec*. Jindřichův Hradec: Typ České Budějovice, 2015. ISBN 978-80-87699-07-2., str. 48

⁷⁰ Ohlas od Nežárky, ročník XXXI, číslo 36, v Jindřichově Hradci, 7. září 1901, s. 304

⁷¹ BĚHALOVÁ, Štěpánka a František FÜRBAACH. *Nezapomenutelné osobnosti v historii města Jindřichův Hradec*. Jindřichův Hradec: Typ České Budějovice, 2015. ISBN 978-80-87699-07-2., str. 48

⁷² Ohlas od Nežárky, ročník XLVIII, číslo 44, v Jindřichově Hradci, 25. října 1918, s. 1

⁷³ Ohlas od Nežárky, ročník XXXIV, číslo 33, v Jindřichově Hradci, 13. srpna 1904, s. 351

do Sokola, stal se členem Národní Jednoty Pošumavské, předsedou Hudební ochoty či členem Matice školské.⁷⁴

V rámci některých spolků pak dokonce vedl různé přednášky a projevy pro veřejnost, které se konaly v blízkém okolí Jindřichova Hradce. Konkrétní prostory pro uskutečňování těchto přednášek byly nejen veřejné městské budovy, např. divadla, ale i neobvyklá místa, jako například hospody. Antonín Maděra svou pozornost na těchto veřejných výstupech orientoval především na oblast pojišťování. Jako příklad uvádím přednášky pořádané v rámci spolku Národní Jednoty Pošumavské, na něž byly pozvánky zveřejněny v jindřichohradeckém týdeníku: „*V neděli dne 17. prosince pořádá místní odbor Nár. Jednoty Pošumavské přednášku ve Stráži „O nuceném zemském pojišťování“, v městském divadle o 3. hod. odpolední. Přednáseti bude poslanec pan Antonín Maděra, c.k. notář z Jindř. Hradce.*“⁷⁵ Dále pak: „*Místní odbor Nár. Jednoty Pošumavské v Novém Etinku pořádá v neděli dne 24. září t. r. o 3. hodině odpoledne v hostinci pana Karla Janků schůzi, při kteréž promluví pan poslanec Antonín Maděra, c. k. notář z Jindř. Hradce: „O zemském pojišťování“. Vstup volný.*“⁷⁶

V dubnu v roce 1911 působil také jako starosta okresního zastupitelstva a v témže roce se stal i členem jindřichohradeckého městského zastupitelstva a rady. Za zmínku jistě stojí i jeho funkce náměstka prezidenta notářské komory v Českých Budějovicích.⁷⁷

Antonín Maděra byl člověkem nejen velmi vzdělaným, chytrým a pracovitým, ale mezi jeho vlastnosti patřily i empatie a lidskost. Jistě se zavděčil zaměstnancům notářských a advokátních kanceláří, když se rozhodl vyhlásit celoroční nedělní klid v těchto kancelářích: „*V souhlasu s pp. advokáty zdejšími zavedl c.k. notář pan Antonín Maděra ve své kanceláři celoroční nedělní klid pro kancelářský personál. Následkem toho nedělní klid v kancelářích advokátních a notářské, jenž trvati měl do 15. září t.r. jest zaveden vůbec pro celý rok,*

⁷⁴ BĚHALOVÁ, Štěpánka a František FÜRBAACH. *Nezapomenutelné osobnosti v historii města Jindřichův Hradec*. Jindřichův Hradec: Typ České Budějovice, 2015. ISBN 978-80-87699-07-2., str. 48

⁷⁵ Ohlas od Nežárky, ročník XXXVII, číslo 38, v Jindřichově Hradci, 20. září 1907, s. 354

⁷⁶ Ohlas od Nežárky, ročník XXXV, číslo 39, v Jindřichově Hradci, 23. září 1905, s. 394

⁷⁷ BĚHALOVÁ, Štěpánka a František FÜRBAACH. *Nezapomenutelné osobnosti v historii města Jindřichův Hradec*. Jindřichův Hradec: Typ České Budějovice, 2015. ISBN 978-80-87699-07-2., str. 48

co uvádíme ct. obecenstvu k laskavému vědomí, upozorňujeme na to, že klid nedělní jak již označení samo dává na jevo, nevztahuje se na svátky ostatní.“⁷⁸

Díky svým četným zkušenostem, všeobecnému rozhledu a velice dobrým vlastnostem a mravům si získal, stejně jako předtím v Lišově, i zde srdce jindřichohradeckých občanů. Důkazem je například několik hezkých slov, která byla otištěna po jeho smrti v dobovém periodiku Ohlas od Nežárky: „*Bratr A. Maděra vynikal ušlechtilostí povahy, dobrotou srdce a pravým lidumilstvím. Jeho štědrá ruka byla stále otevřena. Kde mohl, pomáhal radou i skutky. O jeho dobrotě mohli by vyprávět ti mnozí chudí klienti, již vyhledávali jeho kancelář, a kterým velmi často pracoval vše zdarma. Nebylo návštěvníka, nebylo poslíčka, kterého by alespoň doutníkem nebyl obdařil. Rozsával všude dobro, lásku, a veškeré občanstvo mu také láskou splácelo.“⁷⁹*

Antonín Maděra zemřel dne 17. října 1918 ve věku dvaasedmdesáti let v Praze, kde pobýval na návštěvě u rodiny.⁸⁰ Na jeho místo notáře v Jindřichově Hradci posléze nastoupil pan Ladislav Procházka.⁸¹

Ladislav Procházka

Dalším z notářů, o kterém se zde zmíním, je pan Ladislav Procházka, který se narodil 4. prosince 1873 v Dobříši. Tento se po svých studiích na univerzitě v Praze a následném absolvování praxe ucházel o místo notáře v Kamenici nad Lipou. Místo se mu podařilo získat a setrval zde až do roku 1919.⁸²

V Kamenici nad Lipou byl Ladislav Procházka poměrně značně veřejně aktivní osobností. Působil jako náměstek starosty, starosta Záložny a dále byl funkcionářem několika různých korporací.

⁷⁸ Ohlas od Nežárky, ročník XXXV, číslo 51, v Jindřichově Hradci, 16. prosince 1905, s. 514

⁷⁹ Ohlas od Nežárky, ročník XLVIII, číslo 44, v Jindřichově Hradci, 25. října 1918, s. 2

⁸⁰ Ohlas od Nežárky, ročník XLVIII, číslo 44, v Jindřichově Hradci, 25. října 1918, s. 9

⁸¹ Ohlas od Nežárky, ročník LXIII, číslo 51, v Jindřichově Hradci, 22. prosince 1933, s. 3

⁸² Konzultace s panem historikem PhDr. F. Fürbachem

V roce 1919 odešel do Jindřichova Hradce, kde byl jmenován notářem po zde působícím a výše zmiňovaném Antonínu Maděrovi. V Jindřichově Hradci se však oproti Kamenici nad Lipou do veřejného dění zapojoval v podstatně menší míře. Zastával pouze post ve výboru Podpory studujících.

V Jindřichově Hradci také Procházka působil například v oblasti výkonu různých dražeb, které probíhaly v jeho kanceláři. Vyrozumění o jejich konání, a další informace k nim, pak bývaly vždy otištěny v jindřichohradeckém týdeníku:

„Dobrovolná soudní dražba

nemovitostí, a to: domu čp. 59-II. v J. Hradci se stavební parcelou čkat. 584 a zahradou čkat. 696 ve vložce č. 59-II. pozem. knihy obce J. Hradce zapsaných a výkonem této dražby pověřen byl podepsaný notář jako soudní komisař.

Vyvolací cena veškerých uvedených nemovitostí i s příslušenstvím, které se prodávají jako jeden nedílný celek obnáší 60.000 K pod kteroužto cenu prodáno nebude.

Vadium činí 10 proc. vyvolací ceny to jest 6000 Kč, a dlužno je složiti před počátkem dražby k ruce soud .komisaře.

Prodávající dědička pí El. Drábková vyhrazuje sobě do 8 dní po provedení dražby výdražek zamítnouti podáním k soudu, a neučiní-li tak, jest prodej schválen.

Práva knihovních věřitelů zůstávají výkonem dražby nedotčena.

K výkonu dražby ustanovují stání na den 10. července 1922 o 9. hodině dopolední ve své notářské kanceláři v J. Hradci.

V dražební podmínky a spisy dražby se týkající lze nahlédnouti denně v úřed. hodinách v notářské kanceláři v Jindř. Hradci.

V J. Hradci dne 27. Června 1922.

Dr. Ladislav Procházka,

notář jako soudní komisař.“⁸³

⁸³ Ohlas od Nežárky, ročník 52, číslo 27, v Jindřichově Hradci, 8. července 1922, nestránkováno

Ladislav Procházka, jenž se proslavil jako velice hodný a poctivý muž klidné a mírumilovné povahy s obrovským smyslem pro spravedlnost, zemřel v Jindřichově Hradci dne 21. 12. 1933 ve věku šedesáti let.⁸⁴

Bedřich Protivenský

Posledním notářem z oblasti Jindřichohradecka, o kterém ve své práci budu pojednávat, je pan Bedřich Protivenský. Narodil se 24. září 1890 v Kamenici nad Lipou, avšak jeho studia se uskutečňovala v Jindřichově Hradci, kde vystudoval gymnázium, a následně v Praze, kde úspěšně absolvoval právnickou fakultu.

Svoji notářskou praxi vykonával například u výše zmiňovaného notáře Ladislava Procházky a následně velmi usilovně kandidoval na místo notáře v Nepomuku. Místo se mu podařilo získat, avšak záhy se zatoužil vrátit do míst, kde zahajoval svá studia – do Jindřichova Hradce.⁸⁵

V roce 1934 byl tedy jmenován ministrem spravedlnosti na pozici notáře v Jindřichově Hradci. Nahradil tak místo po Ladislavu Procházkovi, u něž kdysi konal svou notářskou praxi.⁸⁶

V Hradci pak v rámci své notářské činnosti, stejně jako Ladislav Procházka, působil i jako soudní komisař a v souvislosti s tím povoloval různé soudní dražby. Šlo převážně o dražby nemovitostí.⁸⁷

4.2 Průměrný dobový notář

V této podkapitole si vyberu dva z výše uváděných notářů, a to Františka Fáčka a Antonína Maděru, jelikož tito byli těmi nejvýznamnějšími a nejvíce aktivními v jindřichohradeckém regionu, a porovnáám je. Vytvořím tabulku (viz tab. č. 1), v níž uvedu informace o jednotlivých notářích, ať už z oblasti osobních údajů,

⁸⁴ Ohlas od Nežárky, ročník LXIII, číslo 51, v Jindřichově Hradci, 22. prosince 1933, s. 3

⁸⁵ Konzultace s panem historikem PhDr. F. Fürbachem

⁸⁶ Ohlas od Nežárky, ročník LXVI, číslo 49, v Jindřichově Hradci, 7. prosince 1934, s. 3

⁸⁷ Ohlas od Nežárky, ročník LXVI, číslo 49, v Jindřichově Hradci, 4. prosince 1936, s. 4

vzdělání, funkcí či jiných jejich působeníh. Následně se pokusím shrnout, co měli společného či v čem se naopak lišili, pokud tomu tak bylo.

	FRANTIŠEK FÁČEK	ANTONÍN MADĚRA
datum narození	29. ledna 1826	18. září 1846
místo narození	Počátky	Veselé u Mnichova Hradiště
vzdělání	<ul style="list-style-type: none"> ○ Gymnázium Znojmo a Německý Brod ○ Právnická fakulta UK Praha 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Gymnázium Ml. Boleslav ○ Něm. gymnázium Litoměřice ○ Právnická fakulta UK Praha
praxe	<ul style="list-style-type: none"> ○ úřední praxe Kolín nad Rýnem ○ adjunkt u okr. soudu Tachov 	<ul style="list-style-type: none"> ○ koncipient Vysoké Mýto, Pacov, Pelhřimov
funkce	<ul style="list-style-type: none"> ○ notář v Lišově a Jindřichově Hradci ○ tajemník magistrátu hl. m. Prahy ○ zemský poslanec pro Chotěbořský a haberský okres ○ člen a starosta okresního zastupitelstva ○ člen městského zastupitelstva 	<ul style="list-style-type: none"> ○ notář v Lišově a v Jindřichově Hradci ○ poslanec zemského sněmu ○ starosta v Lišově ○ starosta okresního a městského zastupitelstva ○ náměstek prezidenta notářské komory ČB
spolková činnost	<ul style="list-style-type: none"> ○ místopředseda výboru místního politického spolku Jindřichův Hradec ○ člen Národní Jednoty Pošumavské 	<ul style="list-style-type: none"> ○ člen a spoluzakladatel spolku Sokol ○ člen Ústřední Jednoty hasičské ○ člen Jednoty samosprávných úředníků ○ člen Národní Jednoty Pošumavské ○ člen Hudební ochoty ○ člen Matice školské
publikační činnost	<ul style="list-style-type: none"> ○ články v časopise Právník 	<ul style="list-style-type: none"> ○ nemáme žádné zmínky
různé	<ul style="list-style-type: none"> ○ návrh zákona „lex fáček“ 	<ul style="list-style-type: none"> ○ návrh zákona upravující poměry samosprávných úředníků ○ přednášková činnost

Tabulka 1: Srovnání notářů

Z výše uvedených údajů v tabulce můžeme vyvodit celkem jasný „model“ průměrného dobového notáře na Jindřichohradecku.

Notář musel být řádně vzdělaný člověk, absolvent právnické fakulty. Proto, aby mohl započít svou kariéru, musel předtím vykonat praxi, která mu pomohla nejen k tomu lépe si osvojit nabyté znalosti, ale také k tomu, že se dostal do povědomí určitého okruhu lidí.

Vidíme, že tehdejší notáři se nebáli zapojit do veřejného života ve městě, v němž působili. Každý zpravidla zastával nespočet funkcí, ať už se jednalo o poslance zemského sněmu či starostu zastupitelstva, nebo ještě lépe – města samotného.

Většina notářů se také výrazně zapojovala do dobové spolkové činnosti. Působili pak nejen jako členové různých spolků, ale i jako zakladatelé či spoluzakladatelé. V rámci těchto spolků pak někteří pořádali veřejné přednášky a mohli tak lépe komunikovat s veřejností. V této přednáškové činnosti, jak vidíme v tabulce, vynikal zejména Antonín Maděra. Na straně Františka Fáčka nebyla spolková činnost až tak výrazná jako u Maděry, nicméně i přesto na ní lze stavět model průměrného dobového notáře.

Pokud jde o oblast publikační činnosti, vidíme, že z výše uvedených byl naopak aktivní pouze notář Fáček, který přispíval do časopisu Právník. A to poměrně velkým množstvím článků. O publikační činnosti Antonína Maděry nenacházíme žádné informace. Z této informace by se dalo usuzovat, že tato činnost není charakteristickým znakem dobového notáře. Nicméně nutno říci, že mnoho dalších tehdejších notářů, byť ne z oblasti Jindřichohradecka, bylo na tomto poli velmi aktivní (viz například publikační činnost notáře Jana Strakatého, Václava Šedivy či Josefa Štolby a dalších, uváděných v poslední kapitole této práce).

Poslední položka v tabulce označena jako „různé“ už jen završuje, jak široké bylo zaměření některých tehdejších notářů. Málokdo by dnes s ohledem na současné postavení notářů čekal, že taková osoba bude předkládat návrhy zákonů. Ať už s úspěšným či neúspěšným výsledkem.

Závěrem tedy lze konstatovat, že agenda dobového notáře byla velmi různorodá a velice přesahovala rámec jejich primární funkce – tedy notáře v podobě sepisování veřejných listin a dalších souvisejících úkonů s tímto úřadem. Jejich život byl díky tomu bezpochyby pestrý a obohacený mnoha zkušenostmi a znalostmi z různých oblastí.

5. Publikační a jiná činnost notářů na Jindřichohradecku

V poslední kapitole své diplomové práce zaměřím úvodem svou pozornost nejprve na některé vybrané notáře v českých dějinách a poté přejdu k regionálním představitelům. Zprvu zmíním činnost notáře Jana Strakatého, Josefa Štolby, Václava Šedivy, Václava Svobody a dalších. Záhy se budu orientovat na činnost vybraných notářů Jindřichohradecka, zejména na notáře Františka Fáčka, stručně pak zmíním činnost notářů Antonína Maděry a Ladislava Procházky.

U každého představitele zpravidla začnu všeobecnými informacemi o jeho životě a postupně přejdu ke spolkovým či jiným činnostem, kterými se zabýval. Následně budu největší pozornost směřovat k publikační činnosti notářů, pokud se této věnovali.

Než přejdu k jednotlivým představitelům, úvodem bych uvedla, že publikační činnost nezahrnovala jen odborné monografie, učebnice a jiná knižní díla, ale také publikace v dobovém tisku či podílení se na vytváření zákonů. Dobová periodika tehdy představovala poměrně obrovský prostor pro publikování.

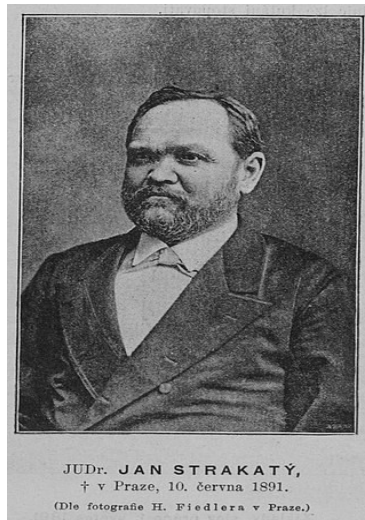
Mezi ostatními činnostmi notářů pak uvidíme zejména jejich působení v nejrůznějších spolcích, případně jejich zakládání a také fungování v politickém prostředí svého působiště.

5.1 Publikační a jiná činnost vybraných notářů v českých dějinách

Jan Strakatý

První osobností, o které budu v této kapitole pojednávat, je notář a spisovatel, který se nepochybně svou činností, nejen publikační, podílel na rozkvětu tehdejší kultury a společnosti – pan Jan Strakatý (viz obr.⁸⁸ č. 6).

Narodil se 22. října, 1835 v Praze. Tam také vystudoval akademické gymnázium a po úspěšném absolvování právnické fakulty působil několik let jako jednatel Právnické jednoty. Byl také zvolen poslancem pro venkovské obce v okrese Blatná, Březnice a Mirovice. Svou kariéru následně budoval jako advokát, avšak nakonec inklinoval do oblasti notářství. Od roku 1871 působil jako notář a vypracoval se až na předsedu notářské komory.

Obrázek č. 6: Jan Strakatý

Notář Jan Strakatý miloval divadlo. Nepochybně tomu tak bylo díky jeho otci, Karlu Strakatému, jenž byl uznávaným operním pěvcem a nutno podotknout, že i prvním interpretem naší hymny Kde domov můj. Jan Strakatý působil jako režisér v ochotnickém divadle Mikulášském, kde se snažil o pravidelná představení. Byl velmi vstřícným, obětavým člověkem a pomáhal umělcům se vším, s čím potřebovali. Na základě jeho lásky k divadlu se tedy nelze tolik divit, že v rámci jeho publikační činnosti figurovaly také překlady a různé úpravy divadelních her.

Vyjma toho publikoval nejrůznější články a úvahy také v časopise Právník, do kterého přispíval zejména zprávami o týdenních schůzích Právnické jednoty a o jednáních na nich konaných.⁸⁹

⁸⁸ JUDr. Jan Strakatý, In: *Wikipedie: Otevřená encyklopedie* [online]. 1891 [cit. 2020-03-31]. Dostupné z: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/d/d1/Jan_Strakaty_1891_Fiedler.jpg

⁸⁹ Světozor, ročník XXV, č. 31, Praha, 1889, s. 372

Příspěvky Strakatého do časopisu Právník měly význam i pro oblast notářství. Jako příklad uvádím jeho pojednání nazvané *Význam notářství v životě právním*. V tomto článku se snaží poukázat na důležitost a vzájemnou propojenost tří právních institutů, složek – advokacie, soudnictví a notářství. Nabádá k tomu, aby se notářství považovalo, vedle výše uvedených dvou složek, za důležitý článek právního života. Zde si dovolím ocitovat právní výroků doktora Strakatého:

„Vyžaduje toho tedy úplnost organismu právního, aby vedle stavu soudcův a advokátů též bylo notářův. Zásada dělení práce osvědčuje též na poli tomto svou blahodárnou moc, ano provedení její jest právě v životě právním více nežli v kterémkoliv jiném oboru takřka nezbytnou nutností, má-li právo státi na půdě pevné a nemá-li státi se hříčkou lidských náruživostí a slabostí.“

„Jako právem lze v pochybnost bráti spravedlivost výroku, jež by vynesl soudce na základě listiny právní, zdělané jím samým ve prospěch jedné ze stran v rozepři jsoucích, rovněž není lze pokládati za to, že advokát, byv dle povolání svého za právní pomoc požádán od stran jedné, při spisování listiny, obě strany zavazující, přihlížel zároveň k tomu, aby druhém jím nezastoupené straně nestalo se bezprávi. A to jest právě povoláním notářovým, aby stoje nad stranami jenom vůli jich obou, avšak tak, jak skutečně o věci by se byly shodly, přivedl k výrazu zevnějšímu.“

„Notář tedy napomáhá při vzniku práva, advokát je hájí a soudce o něm rozhoduje – nejpřirozenější to postup věci a nejpřirozenější i nejprospěšnější to rozdělení výkonů prostředníkův mezi stranami v právních jejích záležitostech.“⁹⁰

Časopis Právník jako takový blíže rozeberu níže v mém pojednání o publikační činnosti notáře Františka Fáčka.

⁹⁰ STRAKATÝ, Jan. Význam notářství v životě právním. *Právník*, 1876, s. 43.

Josef Štolba

Nechanický a pardubický notář Josef Štolba (viz obr.⁹¹ č. 7) patří též mezi notáře, kteří se mimo jiné zabývali spisovatelskou činností. Stejně jako výše uváděný Jan Strakatý vystudoval akademické gymnázium v Praze a následně absolvoval právnickou fakultu. Po svých zdárných studiích vycestoval do Ameriky a záhy už se věnoval advokátní a notářské činnosti.

Obrázek č. 7: Josef Štolba

V rámci spisovatelské činnosti byl velmi aktivní. Přesto, že byl mnohokrát kritizován za prostotu svých textů, nedostatečnou psychologickou propracovanost postav a další, zanechal po sobě mnoho děl.

Psal mnoho povídek, například pro časopisy *Květy*, *Světobzor* či *Česká včela*. Byl spoluzakladatelem humoristického týdeníku *Paleček* a v roce 1902 vydal, ještě společně s několika dalšími autory, dílo *Divadelní paběrky*. Spolupracoval také s našimi předními skladateli období romantismu – Antonínem Dvořákem a Bedřichem Smetanou. Pro Dvořáka napsal libreto k opeře *Tvrdé palice*, která byt' byla kritizována a nehrála se příliš často, Národní divadlo ji uvedlo u příležitosti oslavy Dvořákových šedesátých narozenin. Pro Bedřicha Smetanu měl Josef Štolba zpracovat pohádkový námět, avšak toto dílo nedokončil.⁹²

⁹¹ VILÍMEK, Jan, Dr. Jos. Štolba. In: *Wikipedie: Otevřená encyklopedie* [online]. 1884 [cit. 2020-03-31]. Dostupné z: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/9/9a/Josef_Stolba_Vilimek.jpg/800px-Josef_Stolba_Vilimek.jpg

⁹² PETRÁNEK, Pavel, Štolba, Josef. In: *Česká divadelní encyklopedie* [online]. Kabinet pro studium českého divadla, 2006 [cit. 2020-03-13]. Dostupné z: http://encyklopedie.idu.cz/index.php/%C5%A0tolba,_Josef

Václav Šediva

První historik českého notářství – tak se také označuje jeden z nejdůležitějších notářů ve zvoleném období, Václav Šediva, narozený dne 27. září 1861 v Semilech. Po absolvování právnické fakulty v Praze tam začal vykonávat funkci notáře. Rovněž působil jako notář i v Blovicích.

Pokud jde o publikační činnost Václava Šedivy, je zapotřebí zmínit jeho velmi obsáhlé odborné dílo *Notářství dle práva rakouského se stručnými dějinami notářství vůbec*.⁹³

Dílo je rozčleněno na 2 základní části. První část je stručně zaměřena na úplné počátky notářského stavu a jeho vývoj ve Starověkém Římě. Vedle toho se Václav Šediva zabývá i jednotlivými právními úpravami notářství ve vybraných státech. Centrem jeho pozornosti jsou v rámci první části především dějiny notářství v českých zemích.⁹⁴

Druhá část pak představuje velmi detailně a kvalitně propracovaný komentář k Notářskému řádu ze dne 25. července 1871. V rámci toho pak Šediva přináší i podrobný komentář části Notářského řádu z roku 1855, která se zabývá notáři jako soudními komisaři. Dále je součástí i zákon č. 71/1871 ř. z. o povinné formě notářského spisu.

Václav Šediva v této publikaci poměrně jasně vystihl charakter notářství v průběhu dějin a jeho nesmrtelnost v několika větách: „*Starobylý ústav notářství ovšem ne vždy a všude došel stejného pochopení a málokde dospěl dosud k úplné dokonalosti. Avšak životní jeho síla jest neúporná; přečkal věky, přetrval bouře státních převratů i hrůzy revolucí a postupuje dál a dále krok za krokem s osvětou, takže nyní ve všech čelnějších státech jest domovem a smutně by proslul stát, v němž by notářství nemohlo zapustit kořeny!*“⁹⁵

⁹³ BALÍK, Stanislav a kolektiv. Dějiny notářství v českých zemích. Praha: Notářská komora České republiky ve spolupráci s Národní galerií. s. 86

⁹⁴ ŠEDIVA, Václav. Notářství dle práva rakouského, se stručnými dějinami notářství vůbec. Turnov: Sluka a Jiránek, 1884

⁹⁵ Tamtéž, s. 3

Jiní významní notáři českých dějin

Mezi posledními notáři, které v této kapitole krátce zmíním, bude například pan Václav Svoboda. Zde bych chtěla vyzdvihnout jeho publikační činnost v časopise České právo. Tento časopis začal vycházet v roce 1919 a představuje úplně první pojednání v oblasti notářství psané v českém jazyce.⁹⁶

Do Českého práva přispíval i poměrně obrovský počet dalších významných notářů v českých dějinách. Například z velmi známé notářské rodiny Antonín Mokry, dále dva z nejvýznamnějších prezidentů notářské komory Jaroslav Čulík a Karel Batěk. V neposlední řadě uvádím první českou notářku Andělu Kozákovou, která rovněž podpořila časopis České právo svými příspěvky a působila jako členka redakční rady.⁹⁷

Karel Batěk kromě publikační činnosti v časopisu České právo přispíval i do časopisu Právník, dále pak vzhledem k vynikajícím jazykovým znalostem publikoval i cizojazyčné články.⁹⁸

5.2 Publikační a jiná činnost vybraných regionálních notářů

František Fáček

František Fáček se do povědomí širší veřejnosti nedostal jen díky své notářské činnosti či všem jeho významným počinům a funkcím, které jsem zmiňovala v předchozí kapitole, ale byl i vynikajícím spisovatelem. Velmi zdatně totiž ovládal češtinu a zejména starý právníký jazyk. Publikoval především v časopise, jehož byl také sám spoluredaktorem, a to v časopise Právník.

Historie výše zmiňovaného časopisu sahá do roku 1863. Mezi osobnosti, jež stály u jeho zrodu, patří například spisovatel a právník Karel Jaromír Erben či právník a politik Jan Jeřábek. Časopis Právník byl jedním z projevů procesu formování českého národa – národního obrození, jehož prioritou bylo pozvednout

⁹⁶ BALÍK, Stanislav. Strípky z historie 15., Ad Notam, 2012, číslo 2, s. 49.

⁹⁷ BALÍK, Stanislav a kolektiv. Dějiny notářství v českých zemích. Praha: Notářská komora České republiky ve spolupráci s Národní galerií. s. 114 a 115

⁹⁸ NAVRÁTIL, Michal (ed.). *Almanach českých právníků: k prvnímu sjezdu českých právníků v Praze roku 1904*. Praha: M. Navrátil, 1904, str. 27.

český jazyk na vyšší úroveň. Z toho vyplýval i hlavní cíl časopisu Právník, a sice snaha obnovit právní teorii a vědu v jazyce českém.

S novými redaktory, profesorem Antonínem Randou a právním praktikem Jakubem Škardou, dosáhl Právník vysoké úrovně. V roce 1904 byl pak dokonce oceněn za mimořádný přínos pro českou právní vědu.⁹⁹

Časopis Právník tehdy obsahoval nejrůznější polemiky a úvahy, historické články, vedle toho též případy z praxe. Velmi zajímavá byla též rubrika *Deník*, kde se společnost mohla dočíst různé aktuality z právního prostředí, například informace o jmenování soudců či notářů.¹⁰⁰

V současné době Právník představuje nejstarší právní periodikum, dodnes vycházející v České Republice a v celé Evropě. Obsahuje především mnohé články týkající se otázek mezinárodního, evropského i vnitrostátního práva, rovněž i otázek z oblasti právní teorie. Nacházíme v něm i různé recenze, informace o konání místních či zahraničních konferencích a jiných událostech.

Do časopisu Právník může svým článkem přispět v podstatě kdokoli, pokud jde o téma z oblasti práva, avšak vše před zveřejněním prochází přísným recenzním řízením. Každý článek pak vychází v českém i anglickém jazyce.¹⁰¹

Antonín Maděra

Jak jsem již uváděla ve čtvrté kapitole této práce, Antonín Maděra začínal jako notář v Lišově. V tomto městě byl velmi aktivní osobností nejen v rámci své notářské profese, ale též v oblasti politiky a různých spolků.

⁹⁹ Právník - Teoretický časopis pro otázky státu a práva: Historie časopisu. *Ústav státu a práva* [online]. Praha: Akademie věd ČR [cit. 2020-03-11]. Dostupné z: <https://www.ilaw.cas.cz/casopisy-a-knihy/casopisy/casopis-pravnik/o-casopisu/zakladni-informace.html>

¹⁰⁰ BALÍK, Stanislav a kolektiv. Dějiny notářství v českých zemích. Praha: Notářská komora České republiky ve spolupráci s Národní galerií, 2014, s. 113, 114.

¹⁰¹ Právník - Teoretický časopis pro otázky státu a práva: Základní informace. *Ústav státu a práva* [online]. Praha: Akademie věd ČR [cit. 2020-03-11]. Dostupné z: <https://www.ilaw.cas.cz/casopisy-a-knihy/casopisy/casopis-pravnik/o-casopisu/zakladni-informace.html>

V rámci politické činnosti je třeba zmínit jeho funkci městského zastupitele či starosty města Lišov.¹⁰² Působil také ve funkci poslance zemského sněmu, avšak tuto funkci vykonával jen krátce, po dobu dvou let.¹⁰³

Co se spolkové činnosti týče, byl například členem Ústřední jednoty hasičské či spolku Sokol.¹⁰⁴ Členem Sokola byl jak v Lišově, tak později v Jindřichově Hradci.

V rámci svého působení v Jindřichově Hradci se rovněž velmi zajímal o spolkovou činnost, a jak jsem již výše zmiňovala, i zde vstoupil do Sokola. Dále byl členem Národní jednoty pošumavské, předsedou Hudební ochoty či členem Matice školské.

Jeho politická činnost v Hradci zahrnovala funkci starosty okresního zastupitelstva a člena jindřichohradeckého městského zastupitelstva a rady. Za zmínku jistě stojí i jeho funkce náměstka prezidenta notářské komory v Českých Budějovicích.¹⁰⁵

Pokud jde o spisovatelskou, respektive publikační činnost Antonína Maděry, nebyl v této oblasti nijak významně činný.

Ladislav Procházka

Notář, který zpočátku své kariéry působil v Kamenici nad Lipou, se také velmi aktivně zapojoval do místního veřejného života. Zastával funkci náměstka starosty a působil i jako funkcionář mnoha korporací.

Poté, co z Kamenice nad Lipou odešel vykonávat notářský úřad do Jindřichova Hradce, se však veřejného života téměř nezúčastňoval. O publikační činnosti Ladislava Procházky nenacházíme žádné informace.¹⁰⁶

¹⁰²BĚHALOVÁ, Štěpánka a František FÜRBAACH. *Nezapomenutelné osobnosti v historii města Jindřichův Hradec*. Jindřichův Hradec: Typ České Budějovice, 2015. ISBN 978-80-87699-07-2., str. 48

¹⁰³Ohlas od Nežárky, ročník XLVIII, číslo 44, v Jindřichově Hradci, 25. října 1918, s. 1

¹⁰⁴Tamtéž, s. 1

¹⁰⁵BĚHALOVÁ, Štěpánka a František FÜRBAACH. *Nezapomenutelné osobnosti v historii města Jindřichův Hradec*. Jindřichův Hradec: Typ České Budějovice, 2015. ISBN 978-80-87699-07-2., str. 48

¹⁰⁶Ohlas od Nežárky, ročník LXIII, číslo 51, v Jindřichově Hradci, 22. prosince 1933, s. 3

Závěr

Ve své diplomové práci jsem se zabývala tématem, které mě velmi oslovilo, Dějinami notářství na Jindřichohradecku v letech 1850-1950. Při zpracování mé práce jsem z části vycházela z dostupné odborné literatury, věnující se této problematice, a z části pak zejména z přístupných dobových regionálních tiskovin, periodik. Střípky informací, které jsem nacházela v těchto periodikách, mi umožnily lépe vystihnout charakter a život nejen notářů, ale i tehdejší společnosti.

Úvodem, v první kapitole, jsem čtenáři nastínila, jak se institut notářství v našich zemích ve sledovaném období vyvíjel. Skrze dílčí období jsem ukázala, že ne vždy byl tento institut dokonalý a zejména, že jeho cesta dostat se na vysokou úroveň nebyla vůbec jednoduchá.

Ve druhé kapitole jsem se zaměřila na historii města Jindřichův Hradec, abych blíže představila vybraný region. Nejprve jsem se stručně zabývala jeho historií z obecného hlediska, zmínila jsem důležité události, které měly podíl na formování tohoto města. Následovala stručná podkapitola popisující tehdejší správní uspořádání v tomto regionu. Podstatnou část této kapitoly jsem pak věnovala nejdůležitějším osobnostem, které se významně podílely na utváření veřejného života města. Na základě zkoumání těchto osobností jsem zjistila, že s dobovými notáři měly mnoho společného, ať už se jednalo o nespočet funkcí, které zastávaly, publikační činnost či pouhou oblíbenost ve společnosti.

Ve třetí kapitole jsem nastínila vývoj notářství ve vybraném regionu. V úvodu této kapitoly jsem opět zdůraznila důležité předpisy, které již byly rozebrány v první kapitole mé práce. Jednoduše proto, že právní úprava notářství v českých zemích nepochybně platila i pro oblast Jindřichohradecka. Dále jsem se blíže zaměřila na vývoj notářství v Třeboni a v Lomnici nad Lužnicí, přičemž nechyběla ani malá zmínka o tamních notářích.

Čtvrtá a nejdůležitější kapitola této práce byla zaměřena na jednotlivé notářské osobnosti Jindřichohradecka. Výrazně jsem se zde zabývala notářem Františkem Fáčkem a Antonínem Maděrou. Popsala jsem jejich působení v tehdejší společnosti, funkce, které zastávali a všechny jejich významné počiny, které se dotkly veřejného života. V závěru této kapitoly jsem se pokusila vytvořit tabulku,

kde jsem čtenáři přehledně shrnula nejdůležitější údaje o výše zmiňovaných dvou notářích. Na základě těchto údajů jsem oba notáře porovнала a vyvodila tak z toho model průměrného dobového notáře. Z tohoto modelu je patrnо, že tehdejší notáři zastávali nespočet různých funkcí a byli v rámci veřejného života velice aktivní. Lze si tedy velmi dobře uvědomit, že ne vždy byla profese notáře taková, jako je tomu dnes.

Poslední kapitola se věnuje publikační a jiné činnosti vybraných notářů. Srovnala jsem tyto činnosti nejprve u vybraných notářů z českých zemí, následně pak u jindřichohradeckých notářů. Oproti ostatním dobovým notářům z českých zemí byli jindřichohradečtí notáři v publikační činnosti aktivní v podstatně menší míře. Velmi činný byl v regionu pouze notář Fáček, ostatní notáři se do spisovatelské činnosti příliš nepouštěli.

Cílem diplomové práce bylo nejprve seznámit čtenáře se stručnou historií notářství v českých zemích a následně pak podrobněji s vývojem notářství a jednotlivých notářích ve vybraném regionu.

Závěrem musím říci, že problematika regionálního notářství na Jindřichohradecku je v současné době bohužel velmi málo zpracovaná anebo nepřístupná. Věřím, že informací z oblasti regionálního notářství a jeho představitelů bude postupem času přibývat, a případně, že má práce poslouží jako podklad pro další badatele.

Resumé

In my thesis I focused on *The history of notary profession in Jindřichův Hradec region in 1850-1950*, which I'm interested in. The biggest inspirational source for my thesis was at first a scholarly literature dealing with this issue and then especially an accessible regional period. The fragments of information in this regional period enabled me to better describe not only the character and life of notaries, but also the character and life of the society at that time.

At the beginning I have informed the reader about the history of notary system in our lands in the selected period. Throughout the period I showed, that the notary wasn't always perfect and especially that the way to a high level was not easy at all.

In the second chapter I focused on the history of the town Jindřichův Hradec to present the selected region. At first I briefly wrote about its history in general, I mentioned important events that led to the formation of this town. I also mentioned administrative arrangements of this region at that time. I devoted a substantial part of this chapter to the most important personalities, who significantly contributed to the shaping of the public life of the city. Examining these personalities, I found that they had much in common with the notaries at that time, whether they were the countless functions they held, publications, or popularity in society.

In the third chapter I outlined the history of notary in the selected region. In the introduction to this chapter I have again emphasized the important legislation that has already been discussed in the first chapter of this work. That's because the legislation of the notary in the Czech lands undoubtedly also applied to the Jindřichův Hradec region. I also focused on the history of the notary in Třeboň and Lomnice nad Lužnicí, and I also mentioned some information about the local notaries.

The fourth and main chapter of this work was focused on important people of notary system of the Jindřichův Hradec region. I dealt a lot with the notary František Fáček and Antonín Maděra. I described their work in the society at that time, the functions they held and all their major achievements that touched on public life. In the end I tried to make a table where I summarized the most important

information about the two main notaries mentioned above. Based on this data, I compared both notaries and inferred the model of the average notary at that time. It is clear from this model that the notaries of that time held countless different functions and were very active in public life. It can therefore be well realized that the profession of notary has not always been as it is today.

The last chapter is devoted to publishing and other activities of selected notaries. I compared these activities of selected notaries from the Czech lands with those at the Jindřichův Hradec region. In comparison with other notaries from the Czech lands, notaries from Jindřichův Hradec were active in publishing activities to a much lesser extent. Only notary Fáček was very active in the region, other notaries did not engage in writing.

The point of the thesis was first to acquaint the reader with a brief history of notaries in the Czech lands and then in more detail with the history of notaries and individual notaries in the selected region.

To conclude, I must say that the issue of regional notarial activity, specifically in the Jindřichův Hradec region, is unfortunately poorly processed and inaccessible. I believe that the information from the area of regional notary and its representatives will increase over time and eventually that my work will serve as a basis for other researchers.

Seznam použitých pramenů

ADAMCOVÁ, Helena. Notářství v Třeboni a Lomnici nad Lužnicí. *Jindřichohradecký vlastivědný sborník*. Jindřichův Hradec: Okresní muzeum, 2015, ISBN 978-80-86227-65-8. ISSN 1801-3759.

Antonín Maděra, In: *Wikipedie: Otevřená encyklopedie* [online]. [cit. 2020-03-15]. Dostupné z: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/d/d9/Anton%C3%ADn_Mad%C4%99Bra_%281846-_%29.jpg

BALÍK, Stanislav a kolektiv. *Dějiny notářství v českých zemích*. Praha: Notářská komora České republiky ve spolupráci s Národní galerií, 2014

BALÍK, Stanislav. Střípky z historie 15., Ad Notam, 2012, číslo 2

BĚHALOVÁ, Štěpánka a František FÜRBAACH. *Nezapomenutelné osobnosti v historii města Jindřichův Hradec*. Jindřichův Hradec: Typ České Budějovice, 2015. ISBN 978-80-87699-07-2.

Czernin: Děda do poslední chvíle věřil, že režim už zítra padne, 2018. In: *Tomáš Czernin* [online]. 2018 [cit. 2020-03-30]. Dostupné z: <http://www.tomasczernin.cz/media/?clanek=24667>

František Fáček, In: *Wikipedie: Otevřená encyklopedie* [online]. 1889 [cit. 2020-03-15]. Dostupné z: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/0/0c/Frantisek_Facek_1889_Vilimek.png

Historie Czerninů, In: *Starý czerninský zámek Chudenice: Muzeum Josefa Dobrovského* [online]. Chudenice [cit. 2020-03-05]. Dostupné z: <https://www.zamekchudenice.cz/zamekchudenice/historiecz.asp>

Historie Sboru dobrovolných hasičů v Jindřichově Hradci, In: *SDH města Jindřichův Hradec* [online]. [cit. 2020-03-23]. Dostupné z: <https://sdh-jindrichuvhradec.sdhcr.cz/clanky/historie.html>

Jindřichův Hradec [online], 2014 [cit. 2020-03-23]. Dostupné z: <https://www.aktualne.cz/wiki/geografie/staty-a-mesta/jindrichuv-hradec/r~260477543ce211e4b6a30025900fea04/>

JIRÁSKO, Luděk. *Zmizelé Čechy: JINDŘICHŮV HRADEC*. Praha - Litomyšl: Paseka, 2007. ISBN 978-807185-878-2

JUDr. Jan Slavík, In: *Nová Včelnice: Oficiální stránky města* [online]. [cit. 2020-03-23]. Dostupné z: <http://www.vcelnice.cz/mesto/vyznamne-osobnosti-1/judr-jan-slavik-120cs.html>

Jan Slavík, In: *Wikipedie: Otevřená encyklopedie* [online]. [cit. 2020-03-15]. Dostupné z: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/4/4a/JUDr._Jan_Slav%C3%ADk.jpg

JUDr. Jan Strakatý, In: *Wikipedie: Otevřená encyklopedie* [online]. 1891 [cit. 2020-03-31]. Dostupné z: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/d/d1/Jan_Strakaty_1891_Fiedler.jpg

JUDr. Václav Naxera, In: *Wikipedie: Otevřená encyklopedie* [online]. [cit. 2020-03-15]. Dostupné z: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/9/94/Judr._V%C3%A1clav_Naxera_%281835-1908%29.jpg

JURŮ, Pavel. *Diminia pánů z Hradce, Slavatů a Czernínů*. Praha: Libri, 2010. ISBN 978-80-7277-444-9

NAVRÁTIL, Michal (ed.). *Almanach českých právníků: k prvnímu sjezdu českých právníků v Praze roku 1904*. Praha: M. Navrátil, 1904

NAVRÁTIL, Michal. *Almanach československých právníků: životopisný slovník čs. právníků, kteří působili v umění, vědě, krásném písemnictví a politice od Karla IV. počínaje až na naše doby : k III. sjezdu čs. právníků v Bratislavě ...* Praha: M. Navrátil, 1930.,

Pamětní deska, In: *Nová včelnice: Oficiální stránky města* [online]. [cit. 2020-03-15]. Dostupné z: <http://www.vcelnice.cz/mesto/vyznamne-osobnosti-1/judr-jan-slavik-120cs.html>

PETRÁNEK, Pavel, Štolba, Josef. In: *Česká divadelní encyklopedie* [online]. Kabinet pro studium českého divadla, 2006 [cit. 2020-03-13]. Dostupné z: http://encyklopedie.idu.cz/index.php/%C5%A0tolba,_Josef

PLAŠIL, Filip. Jmenování prvních notářů pro Království české roku 1851. *Ad Notam* [online]. 2019, 2019 [cit. 2020-04-07]. Dostupné z: https://www.nkcr.cz/casopis-ad-notam/detail/39_737-jmenovani-prvnich-notaru-pro-kralovstvi-ceske-roku-1851

Právnick - Teoretický časopis pro otázky státu a práva: Historie časopisu. *Ústav státu a práva* [online]. Praha: Akademie věd ČR [cit. 2020-03-11]. Dostupné z: <https://www.ilaw.cas.cz/casopisy-a-knihy/casopisy/casopis-pravnik/o-casopisu/zakladni-informace.html>

Právnick: Časopis věnovaný vědě právní i státní. Praha: Právnická Jednota, 1910, XLIX. ISSN ISSN 0231-6625.,

SCHELLE, Karel a Jaromír TAUCHEN. *Historie notářství v dokumentech*. Ostrava: Key Publishing ve spolupráci s The European Society for History of Law, 2012

SCHELLEOVÁ, Ilona. *Organizace notářství, soudnictví a advokacie: Vysokoškolská právní učebnice*. Praha: Linde, 1997

SKŘEJPEK, Michal a kolektiv. *Právnický stav a právní profese v minulosti*. Praha: Havlíček Brain Team, 2007

STRAKATÝ, Jan. Význam notářství v životě právním. *Právnick*, 1876, s. 43

ŠEDIVA, Václav. *Notářství dle práva rakouského, se stručnými dějinami notářství vůbec*. Turnov: Sluka a Jiránek, 1884

VILÍMEK, Jan, Dr. Jos. Štolba. In: *Wikipedie: Otevřená encyklopedie* [online]. 1884 [cit. 2020-03-31]. Dostupné z: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/9/9a/Josef_Stolba_Vilimek.jpg/800px-Josef_Stolba_Vilimek.jpg

ZWETTLER, Otto. *Historicko-geografický obraz jižních Čech v letech 1900-1914*. Brno :Univ.J.E.Purkyně, 1984

DOBOVÁ PERIODIKA

Národní listy

Národní politika

Obrázkový večerník Národ

Ohlas od Nežárky

Světozor

Ženské listy